

**A BRUNSZZVIK TERÉZ NÉMET NEMZETISÉGI ÓVODA MAGYAR ÉS
NÉMET NEMZETISÉGI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

2013.

„JÁTSZUNK – WIR SPIELEN”

TARTALOM

I. Bevezető	3.old.
- Küldetésnyilatkozat	
- Az óvodánk jövőképe	
II. Az óvodajellemző adatai	4.old.
1) A mi óvodánk	
2) Gyermekkép – óvodakép	
3) Személyi feltételek	
4) Tárgyi feltételek	
5) Nevelési alapelveink	
6) Programunk rendszerábrája	
III. Óvodai életünk megszervezése	9..old.
1) Napirend	
2) Hetirend	
3) Az óvoda kapcsolatai	
IV. Óvodai nevelésünk feladatai	14.old.
1) Egészséges életmód alakítása	
2) Érzelmi és erkölcsi nevelés, szocializáció biztosítása	
3) Anyanyelvi és értelmi fejlesztés	
4) Német nemzetiségi nevelés	
V. Óvodai életünk tevékenységformái	22.old.
1) Játék	
2) Mese-vers	
3) Ének-zene, énekes játék,tánc	
4) Rajz,festés mintázás, kézimunka	
5) Mozgás	
6) Külső világ tevékeny megismerése, ünnepeink	
7) Munka jellegű tevékenységek	
8) Tevékenységekben megvalósuló tanulás	
9) A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	
VI. Programunk ellenőrzése, elemzése, értékelése	47.old.
1. Bevezető	
2. Nemzetiségi programunk feladatai	
3. A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése	
4. Nemzetiségi programunk tevékenységformái	
7. Az óvoda kapcsolatai	
VII. „Egy nyelv – Egy személy” – Német Nemzetiségi Program	49.old.
VIII. Melléklet	59 old.
VIII.1. Személyiség lap	
VIII.2 Gyermek nyomon követése	
VIII.3. Értelmező kézisztár	
VIII.4. Felhasznált irodalom	
VIII.5. Legitimációs záradék	
VIII.6: Érvényességi rendelkezések	
VIII.7. Jegyzőkönyvek	

I. Bevezető

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Óvodánk nevelőközössége vallja, hogy a gyermeki boldogság, testi-lelki egészség megóvása, a személyiség fejlesztés csak a szülői házzal való közös munkálkodás eredményeként valósítható meg.

Hisszük, hogy mindezt, játék- és mozgásközpontú tevékenységekkel, az egészséges életmód és a környezetegészség nevelés biztosításával, megszerettetésével, annak védelmével és tiszteletben tartásával, a tudatos multikulturális neveléssel érhetjük el.

Hisszük, hogy mindezek a tevékenységek a nyelv játékos megszerettetésével, a német nyelv mindennapos használatával, játékba integrált tanulásával kiegészítve – az elmúlt évek pozitív tapasztalataira és visszajelzéseire való tekintettel – folytatjuk.

Felvállaltuk, s így különleges odafigyeléssel tekintünk a nemzetiségi, a hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyerekekre. A különbözőségekkel együtt is teljes értékű tagjai közösségünknek.

AZ ÓVODÁNK JÖVŐKÉPE

Bevezető gondolatok

Óvodánk kiemelten a **nemzetiségi** és a **környezettudatos, egészséges életmódnevelésre** épülő programot dolgozott ki. Nevelésünkben jól érvényesülnek az **innovatív pedagógiai** törekvések – a pedagógusaink módszertani szabadságának megtartásával. Programunkat az *Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára* (363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet.), a 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól és a *Sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai nevelésének irányelveire* (2/2005. (III. 1.) OM rendelet) építettük.

Az intézményünk stabil dolgozói körére építkezve, a már sikeresen bevezetett pedagógiai programunkat saját helyi nevelési programunkkal módosítjuk. Küldetésünknek megfelelően kívánjuk fejleszteni a ránk bízott gyermekeket.

Programunk szellemiségét tekintve szinkronban van az alapprogrammal, gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére kell irányulnia emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. A helyi sajátos körülményekhez igazítottan magában foglalja és megőrzi a magyar óvodapedagógia mindazon nevelési értékeit, amelyek a gyakorlatban jól beváltak. Magában foglalja továbbá a nemzetiségi neveléssel kapcsolatos törekvéseinket, mely óvodánk meghatározó jelentőségű feladatává vált az évek során.

Nagy hangsúlyt fektetünk a csoportokon belüli egyéni megfigyelésekre. A gyermekek fejlődési mutatóit játék-megfigyelői lapon követjük, korosztályi lebontásban: óvodába lépéstől az iskolás kor eléréséig.

Mérjük a gyerekek játékban való kezdeményezőképességét, részvételét, társaikhoz viszonyulását, domináns játékfajtaikat, érzelmi hőfokát, irányíthatóságát, elfogadása mértékét, alkalmazkodását.

Egy oldalon átláthatóan követhető egyéni fejlődésük és változásaik. Fejlesztő tevékenységünket ezen eredmények tudatában célirányosan tudjuk megtervezni. Nagycsoport végére célunk, hogy minden gyermek a **saját fejlődési ütemének megfelelően** a legjobb eredményt mutassa és **önmagához képest** a legkedvezőbb tulajdonságokkal rendelkezessen.

A szülőket tájékoztatjuk a szakmai irányultságunkról, az óvoda életéről, véleményünkkel, javaslataikkal gazdagítják a nevelési törekvéseinket, és a családi nevelésben is érvényesítik azokat.

A család-óvoda kapcsolatát a nagyfokú nyitottság jellemzi, amelyben kezdeményezők vagyunk.

Az elégedettségi mutatók folyamatosan partneri elégedettséget, vagy javuló tendenciát mutatnak.

A szülők körében végzett felmérések eredményei is azt igazolják, hogy elégedettek a pedagógiai programunkkal, mely programot a nevelőtestület most újragondol.

Folytatni kívánjuk a már megkezdett évről-évre több tapasztalattal kidolgozott pedagógiai programunk pozitívumait, és beleillesztjük azokat a sajátosságokat, amelyek az elmúlt programírás óta intézményünk arculatát nagymértékben megváltoztatta. Ezért is kerül külön fejezetként a „*Német nemzetiségi programunk*” megfogalmazásra.

A nevelőtestület tagjai színes egyéniségek, sokan közülük tiszteletreméltó szakmai és emberi értékekkel bírnak.

Továbbra is arra törekszünk, hogy saját személyiségünkkel, tudatos nevelői ráhatással, biztosítsuk a gyermeki személyiség sokoldalú kibontakoztatását.

Valljuk, hogy vonzó célokat kijelölni közösen érdemes, megvalósítani csak együttesen lehet. E hosszú távú folyamatban nevelésünket továbbra is gyermek és családcentrikus szemlélet vezérli annak érdekében, hogy óvodásaink érzelmi biztonságban, szeretetben, szép élményekkel gazdagodva, minél önállóbban élhessék meg a kisgyermekkort.

II. Az óvoda jellemző adatai

Az óvoda neve: Kovács Margit Óvoda

Brunszyk Teréz Német Nemzetiségi Tagóvoda

Címe: 9024 Győr, Cuha u.16.

☎/📠 : 96 / 519 453, 96 / 416 924

💻: brunsvikovi@ogmk.hu

Az óvoda fenntartója: Győr – Megyei - Jogú Város Önkormányzata

Címe: 9021 Győr, Városház tér 1.

Óvodai csoportok száma: 6

Az óvoda befogadóképessége: 174 fő

Az óvoda vezetője: Litkei Erika

II.1 A mi óvodánk

Óvodánk 1980 decemberében nyitotta meg kapuit Marcal városban. Földrajzi adottságai jónak mondhatók, megközelítése könnyű. Az óvoda környezete parkosított, forgalomtól elzárt.

Intézményünk hat csoportos, barátságos környezetben helyezkedik el. Intézményünk egészséges, kellemesen fűtött, célszerű helyiségekkel rendelkezik. Csoportszobáinkba galériaházak épültek. Udvarunk játécai biztonságosak, EU-s normáknak megfelelő játékeszközökkel felszerelt. Az árnyas fák alatt, nyáron lehetőség nyílik zuhanyozásra is. Családias légkörben, pavilonszerű csoportszobákban, esztétikus környezetben, parkosított nagy udvarral, KRESZ parkkal rendelkezünk. 2008-ban 250 m²-es műfüves sportpályát avattunk gyermekeink egészségének megóvása érdekében. Udvarunk fajátékait, KRESZ-pályánk kiegészítő eszközeit, és a homokozó játékaikat folyamatosan cseréljük

Óvodánkban 1993-tól folyik a német nyelvi ráhangolás. Munkánk eredményeképpen 1997. szeptember 1.-től, a Német Önkormányzat felkérésére, a városban egyedülként beindítottuk a **német nemzetiségi** csoportjainkat. Csoportbővítésünk is azt mutatja, hogy a szülők és gyerekek igényeinek maradéktalanul eleget tudunk tenni: szeretnek idejárni!

Nevelőmunkánkat az *"Egy személy - Egy nyelv"* elv szerint és az óvoda saját *„Játszunk – Wir Spielen”* c. helyi nevelési programja alapján végezzük. Német programunk lényege, hogy a csoportban dolgozó német nemzetiségi végzettségű óvodapedagógusok **csak német nyelven kommunikálnak** a gyerekekkel, míg a másik óvónő csak magyarul. Így nyílik lehetőség az idegen nyelvet beszélő gyermek számára, hogy az anyanyelve mellett a magyart is gyakorolhassa és a magyar nyelvű gyerekek pedig játékosan, szinte észrevétlenül csöppenhetnek bele az idegen nyelv világába.

Helyi óvodai nevelési programunk célja: a gyermeki aktivitás, motiváltság ébrentartása és kielégítése a kreativitás előtérbe helyezése és a *kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása*. Programunk egésze a kompetens személyiség alakítására, komplex fejlesztésére törekszik oly módon, hogy figyelembe veszi az óvodáskorú gyerekek életkori sajátosságait.

Német nemzetiségi program célja: a játékos "nyelvtanulás" a nemzetiségi kultúra ápolása, a német szokásrendszerek, népi hagyományok átöröklése.

A városunkba érkező és letelepedő kétnyelvű családok - melyek multinacionális cégek beáramlásával, munkalehetőségek kínálatával élnek - óvodás gyermekeinek tudunk lehetőséget biztosítani arra, - hogy a többi magyar nyelvű óvodással együtt - a nap egész folyamán hallja és használja az aktuális nyelvet.

Nevelőtestületünk feladata: a szeretetteljes, érzelem gazdag, biztonságérzet adó óvoda megteremtése, a gyermeki önállóság és szabadság megtartásával. Valamennyi csoportunkban meghatározó jelentőségű **az egészséges életmód** és a helyes **környezetegészség nevelés** kialakítása, ezen belül a gyerekek edzettségének biztosítása, egészségének védelme, a prevenció. Törekvéseink cselekvésbe ágyazott tapasztalatszerzésre és a megszerzett tudás gyakorlatban való alkalmazása. Intézményünk

egyenlő esélyt teremtet és olyan fejlesztő hatású környezetet biztosít, amelyben mindenki egyéni képességeinek megfelelően, differenciált bánásmódban részesül. Nyitottság és tolerancia más népek, kultúrák és szokások iránt – nemzetiségi nevelésünk alappillére.

II.2. Gyermekkép – óvodakép

Gyermekkép

A gyermek, fejlődő erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, *befogadó*, ennek megfelelően a gyermeki személyiség fejlesztésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

Óvodánk nem ad semmiféle helyet az előítélet kibontakozásának.

A családokkal együttműködve, a nevelési tevékenységüket kiegészítve és segítve – a gyermekek spontán érését hangsúlyozva, *olyan gyermekeket szeretnénk nevelni*, akik közül legtöbben az óvodáskor végére készen állnak az iskolai tanulás megkezdésére.

- akik jól érzik magukat társaik és nevelőik között az óvodáinkban. Aktívak, érdeklődőek, szívesen tevékenykednek.
- akik testileg és lelkileg egészségesen fejlődnek. Rendelkeznak az életkoruknak megfelelő testi és lelki képességekkel és készségekkel.
- akik választékosan beszélik anyanyelvüket, gondolataikat világosan kifejezik.
- *akik szívesen kötődnek a kisebbség nyelvéhez, más népek kultúrájához, hagyományaihoz.*

Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Olyan óvodában kívánjuk nevelni a gyermekeket, ahol a gyermek, a szülő és a munkatársak egyaránt felszabadultan, biztonságban érzik magukat.

Az óvodai nevelésünk célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok kiegyenlítését, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermek ellátását is) és a *nevelés optimális feltételeinek a biztosításával*.

Az óvodai nevelésünkben érvényesül az egyének példája, tudásunkkal a gyermekek rendelkezésére állunk. Az egyén tiszteletben tartása mellett a társas viselkedés megtapasztaltatásával, gyakorlásával a gyermekek szocializációját kívánjuk segíteni. Valamennyi tevékenységünket áthatja a *játék*, ami célul tűzi ki az életkortól és fejlettségi szinttől függően fokozódó komplexitású játékok megtanítását és megszerettetését. Ez a tevékenység a gyerekek életében alapvető fontosságú, semmivel sem helyettesíthető.

Munkánkat szolgáltatásként értelmezzük, célunk a partneri elégedettség folyamatos növelése, az igényeik szakszerű kielégítése.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését erősítését, társadalmi integrálását

II.3. Személyi feltételek

Pedagógiai programunk, célkitűzéseinek megvalósítását a törvényben előírt végzettséggel rendelkező óvodapedagógusok végzik.

Az kiemelt figyelmet és különleges bánásmódban nevelt gyermekek integrált csoportban való neveléséhez, az integráló csoport pedagógusa mellett feltétlenül szükséges egy utazó gyógypedagógus, aki koordinálja a megsegítésre szoruló gyermeket a nap folyamán. A pedagógiai munkát az óvoda fejlesztő pedagógusa is segíti.

A nemzetiségi gyermekeink nevelésekor az óvodánk minden dolgozójának lehetőséget kell teremteni ahhoz, hogy ezek a gyerekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A nevelőtestület munkáját az óvodavezető és a helyettes koordinálja. Szakképzett dajkák és pedagógiai asszisztensek, az óvodatitkár és a karbantartó, igazi partnerünk a nevelésben.

Pedagógusaink összehangolt munkájához, a nem pedagógus alkalmazottaknak is partnereknek kell lenniük, ezzel is elősegítve az óvodai nevelés eredményességét.

A nevelőtestületen belül munkaközösségek működnek, melyek hozzájárulnak a színvonalasabb, hatékonyabb munkavégzésünkhöz.

II.4. Tárgyi feltételek

Csoportszobáink tágasak, berendezésükben a természetes anyagokból készült eszközök, gyermekmérethez igazodó bútorok találhatók. Valamennyi csoportszoba játék galériával felszerelt.

Nevelési és oktatási feladatainkat az önkormányzat számunkra biztosított éves költségvetésből fedezzük, ezen kívül a különböző pályázati lehetőségeket megragadva igyekszünk bővíteni tárgyi feltételeinket. Saját alapítványunk is ezt a célt szolgálja.

Tornatermünk nincs, de az udvaron található 250 m²-es dekor - sportpálya az EU normáknak megfelelő játszó udvarunk, a közeli játszóterek mozgásos képességek fejlesztésére kitűnő lehetőséget biztosít. A sportpálya eszközigényeinek a bővítése

folyamatos. A **tornaszoba megléte döntő fontosságú lenne** az óvodánk életében, hiszen a mindennapos testnevelés, és a rossz időben szervezett testnevelés foglalkozások a csoportszobákban, a meglévő berendezés mellett zajlanak. Szükségünk lenne egy **tornaszobára**.

A *külső környezetünk* célszerű és esztétikus továbbfejlesztése az elkövetkező évek feladata. Az épület karbantartása folyamatos, a fenntartói támogatástól függ annak folyamatossága.

A különbözőséggel élő gyermek környezetét személyre szabottan szükséges végiggondolni a lehetséges veszélyforrások tekintetében. Törekedni kell a mindennapi életben használt eszközök, tárgyak alkalmazására. A játékeszközök beszerzésénél törekszünk az egyszerűsége, hogy a gyermek, ránézésre jól értse annak használatát.

A **nemzetiségi nevelés** biztosításához állandó anyaggyűjtést folytatunk, a tárgyi emlékek és a nyelvi fejlesztéshez szükséges eszközök folyamatos bővítése a feladatunk.

Óvodánk saját, **közhasznú alapítványt** hozott létre 1998-ban. A „Győri Brunszvik Teréz Német Nyelvi és Nemzetiségi Óvodai Alapítvány” céljaiban és feladataiban meghatározza az óvodai élet tevékenységeinek segítését, támogatását. Ezeknek a céloknak megfelelően, minden évben olyan tárgyi eszközök beszerzését célozzuk meg, amelyek egyébként fenntartói finanszírozás hiánya miatt nem tud teljesíteni.

II.5. Nevelési alapelveink

Programunk gyermek- és nevelésközpontú.

- A gyermeki jogok és emberi méltóság tiszteletben tartása, védelme.
- Bízunk a gyermekek fejlődésében és nevelésünk tudatos hatásaival, segítjük személyiségük kibontakozását.
- Tiszteletben tartjuk a gyermekek életformáját, játékhoz, mozgáshoz való jogát, e két tevékenységet az óvodás gyermek alapvető életmódjának, szabad gyermekkorának zálogának tekintjük.
- A játék és mozgás maga a tanulás.
- A nevelési folyamatban a játék és mozgás olyan lehetőség, amelyek érvényesítése, gazdagítása a gyermeki személyiség fejlődését eredményezi.
- A környezettel való ismerkedés óvodai nevelésünk egészében érvényesül, áthatja az óvodai életet.
- A multikulturális környezettel, annak kultúrájával, hagyományaival való ismerkedés, különös tekintettel a vizuális tevékenységek, az ének, mese, de legfőképpen a játék által.

E folyamatban a gyermekek egyénenként változó életmódbeli lehetőségeinek figyelembevételével alakítjuk az egészséges életmódbeli szokásokat, a mozgásigény kielégítésére, a mozgás fejlesztésére törekszünk, megalapozzuk a környezettel való konstruktív viszonyt, meghatározó attitűdöket és magatartásmódokat. Az élet és egymás iránti tiszteletre, együttműködésre, a természet csodáinak és az ember által létrehozott értékek megbecsülésére, felelős cselekvésre nevelünk.

Óvodánk a családok felé nyitott, a családi neveléssel kölcsönös kapcsolatban, azt kiegészítve nevelünk. Magatartásunk a szülők felé toleráns és a gyermekek érdekében

kezdeményező. Bevonjuk a szülőket az óvodai életbe és igényeihez igazodva, támogatást nyújtunk a családi neveléshez.

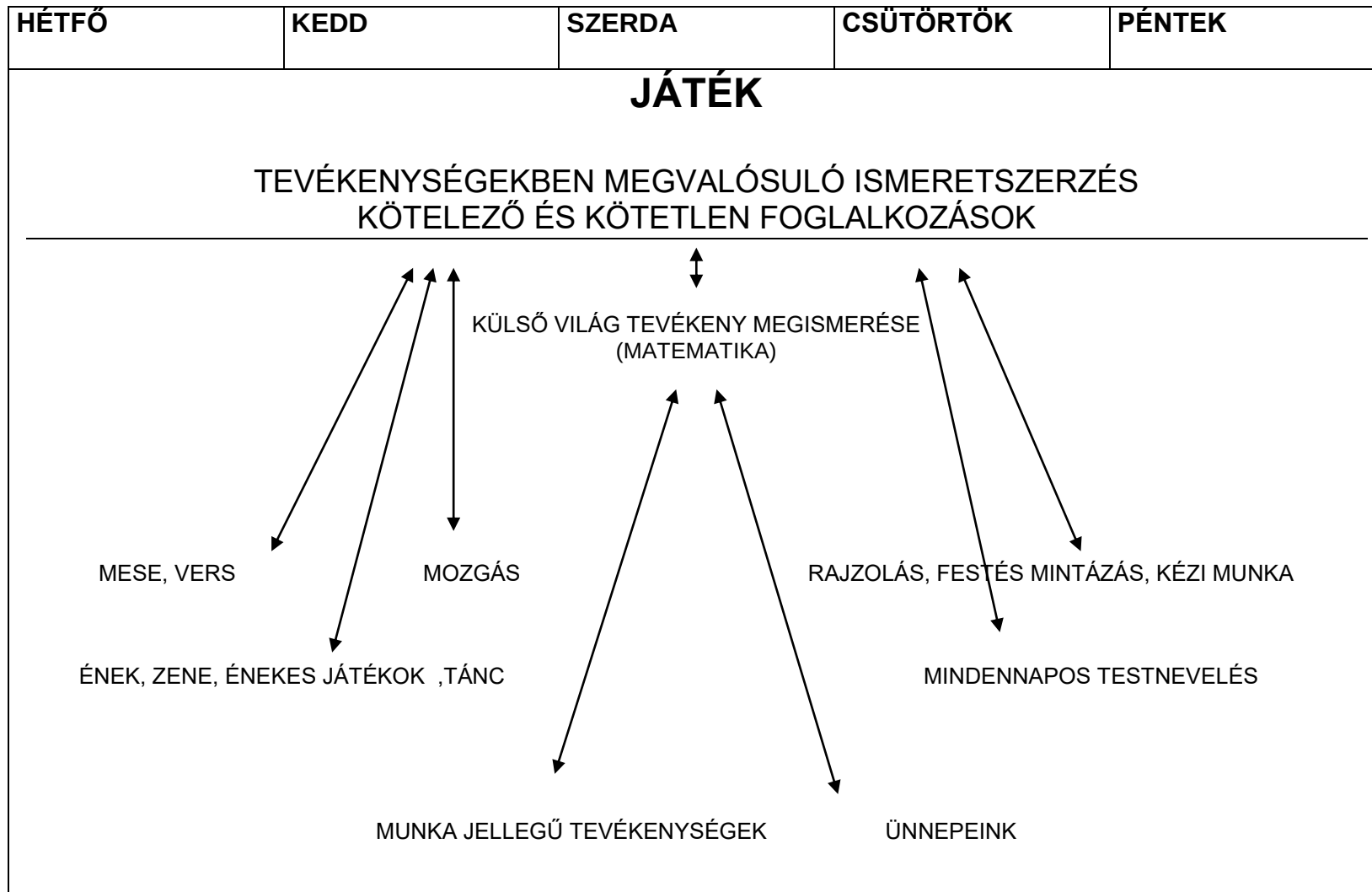
III. Az óvodai életünk megszervezése

III.1. Napirendünk

6.00 – 7.15	Gyülekezés összevont csoportban 6- 7.15-ig az ügyeletes csoportban, szabad játék
7.15 – 11.30.	Szabadon választott tevékenység – szabad játék Tízórai Játékba integrált egyéni és mikrocsoportos tevékenységek, Mindennapos testnevelés. Kötelező és kötetlen foglalkozások Gondozási feladatok Játék a szabadban. Séta, kirándulás, kertrendezés, tapasztalatszerzés együtt ill. kisebb csoportban.
11.30 -14.50	Gondozási feladatok, ebéd Pihenés (Az ébredés időpontja, korcsoporttól és egyéni szükségletektől függően változik.) A gyermek pihenését, a gyermek igényeihez igazítjuk. Folyamatos ébredés, uzsonnázás. Játék.
14.50 – 17.00	Az évszakhoz igazodva udvari vagy csoportbéli szabad játék

III.2. Hetirendünk

III.3. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi neveléssel kiegészítve egymásra építve szolgálja a gyermek fejlődését. Ezért nagyon fontosnak tartjuk a családdal való jó együttműködést. Ezen kívül kapcsolatot tartunk azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodai élet során meghatározó szerepet töltenek be gyermekek életében. A kapcsolattartásban nyitottak, és kezdeményezők vagyunk.

Az Óvodába lépés előtti kapcsolatok:

- *A család:* magyar, kétnyelvű és nemzetiségi

A szülőkkel történő kapcsolatfelvétel már a gyerek óvodába lépése előtt megtörténik:

Nyílt nap keretei között: a gyerekek, szülők megismerkedhetnek velünk, óvónőkkal, az óvodával, szokásokkal, napirenddel.

Gyermeknap alkalmából az új gyerekek meghívást kapnak óvodánkba, itt történhet meg tulajdonképpen az első személyes találkozás.

A gyermekek óvodába lépése előtt külön szülői értekezletet szervezünk az új szülők részére.

- *A bölcsőde:*

A munkatervben meghatározott kapcsolattartásunk a szomszédos bölcsődével folyamatos. A két intézmény látogatásai, az új gyermekek megismerése, bölcsisek látogatása az oviba – évek óta jól működő programunk. Így zökkenőmentesek az első napok, és a gondozónők jelenléte is megnyugtató a kicsik számára.

Óvodába lépés alatti kapcsolatok:

- *Család: magyar, kétnyelvű ill. nemzetiségi*

Céljaink:

→ A családi nevelés erősítése, az óvoda és család együttműködésének elősegítése, a gyermekek összehangolt nevelése, harmonikus személyiségfejlődése érdekében

Feladataink:

- személyes kapcsolat kialakítás, partnerség a szülőkkel
- a családok eltérő szokásainak, sajátosságainak figyelembevétele és az együttműködés során intervenciós gyakorlat érvényesítése, azaz a segítségnyújtás megoldásait a családhoz kell illeszteni
- különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű, hátrányos helyzetű, migráns, SNI gyerekek családjára
- a hagyományos kapcsolattartási formák felajánlása
- a kapcsolattartás megújult lehetőségének felkínálása

Törekszünk arra, hogy minél jobban megismerjük a családokat, azok szokásait, sajátosságait. Az együttműködést kölcsönös bizalom és kölcsönös segítségnyújtás kell, hogy jellemezze.

Családlátogatás rendszere csoportonként különbözik. Külön szülői kérésre, ill. azoknál a családoknál végzünk általában családlátogatást, ahol a gyermeknevelésben, a gyermekkel kapcsolatban problémát észlelünk.

A befogadás sikeressége az egész óvodai valamennyi dolgozójának és a családnak közös sikere. Különbséget kell tennünk a családból, a bölcsődéből érkező gyerekek között. Befogadás alkalmával, új környezettel, felnőttekkel, szokásokkal találkoznak a gyerekek. Az év elején, de év közben is lehetőséget adunk arra, hogy a szülő gyermekével együtt ismerkedjen a szokásokkal, napirenddel. A szülőket is fel kell készíteni életük új szakaszára és az óvodával való együttműködésre, a megosztott felelősségvállalásra.

Az óvoda és a család együttműködésének formái:

- *információs tábla*
- *munkadélutánok*
- *családlátogatás*
- *alapítványi bál*
- *nyílt délelőttök*
- *szülői értekezletek*
- *fogadóórák havi szinten*
- *ünnepségek*
- *kirándulások*

Az iskola

Céljaink:

- az óvoda és iskola nevelőmunkájának összehangolása, két intézmény szoros együttműködése, partnervizony kialakítása, melyet a kölcsönös nyitottság, bizalom és tapasztalatszerzés jellemezzon

Feladataink:

- kölcsönös érdeklődés, hagyományos kapcsolattartási formák fenntartása, bővítése
- elégedettség, ill. hiányosságok feltárása

Az óvoda és iskola együttműködési formái:

- iskola és óralátogatások
- játékos délelőttök
- foci
- rajzpályázatok
- vers és mesemondó verseny
- jeles napok alkalmából műsort adnak az iskolások
- nemzetiségi programokra hívják az ovisokat

Gyermekjóléti szolgálatok

- Gyermekotthonok: Anyás-csecsemő Otthon
- Logopédiai Szakambulancia

Pedagógiai Szakszolgálat Intézményei:

Megyei Pedagógiai Intézet:

- szakmai helyzetünk megerősítése, segítése
- pályázatok kiírása, támogatása

- továbbképzési programok színes skálájának biztosítása
- személyes kapcsolattartás
- szakmai tanácsadók és szakértők segítik munkánkat

Nevelési Tanácsadó:

- tanulási veszélyeztetettségű gyerek kiszűrése és fejlesztése
- a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézséggel küzdő gyerekek
- kiszűrése és fejlesztése
- szülői értekezletekre szakmai szakértők részvételének biztosítása

Logopédiai Szakambulancia:

- logopédiai szűrés, és foglalkozások

Szakértői Bizottság:

- enyhébb és súlyosabb zavarral küzdő gyermekek szakértői vizsgálata
- személyes ismeretségre épülő, segítő szándékú hivatalos kapcsolat

Egészségügyi Intézmények:

- védőnői ellenőrzés az óvodában
- fogászati prevenció

Közművelődési intézmények:

- közeli iskola könyvtárába teszünk látogatást azzal a céllal, hogy a gyermekek megismerjék a könyvtár fogalmát, megbecsüljék és megszeressék a könyveket
- múzeumok látogatása
- társintézmények kiállításainak látogatása
- Városi Bábszínházak: egész évre szóló bérletes vagy
- alkalmyszerű előadásokat látogatunk

Fenntartó Önkormányzat: -

- fenntartói feladatok teljes körű ellátása

Német Önkormányzat:

- személyes kapcsolattartás
- hivatalos levelezési forma
- segítségnyújtás
- közös hagyományok ápolás

Oktatási, Kulturális és Sportbizottság:

- szakmai jellegű, informális
- személyes közvetlen kapcsolat
- hivatalos levelezési forma

Óvodából távozás után:

- Iskolák
- Szakértői Bizottság
- Nevelési Tanácsadó

IV. Óvodai nevelésünk feladatai

IV./1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban igen kiemelt jelentéssel bír. Fontosnak tartjuk annak érzékeltetését, hogy tiszta, egészséges környezetben az élet minősége javul, az elhanyagolt környezet rontja az alkalmazkodás lehetőségét, az ember egészségét.

A gyermekek számára biztosított mozgáslehetőségek segítik a gyermek mozgásának, testi képességeinek fejlődését, egészségének megóvását, és szolgálja a személyiségük fejlődését.

Céljaink:

- Testileg, lelkileg, szellemileg egészséges gyermekek nevelése, az egészséges életvitel igényére nevelés a szokások megalapozásával a megfelelő napirend kialakításával, adekvát és rendszeres életritmussal
- A környezettudatos magatartás megalapozása.
- Az óvodába lépő gyermekek eltérő ütemben fejlődnek. A cél az, hogy a gyermek saját cselekvőképességéhez viszonyítva eljuthasson az optimális szintre.
- A gondozási feladatok végzése során meghitt kapcsolat alakuljon ki a gyermek és a felnőtt között.
- Egészséges életmódra, testi nevelésre, egészségmegőrzés szokásainak a környezetvédelmének fenntarthatóságához kapcsolódó szokások kialakítása.

Feladataink:

- Az óvodai életritmus és a családi életrend közelítése, szülői ház pozitív szemléletformálása.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, pihenés a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- A gyermek gondozása, gondoskodása, testi –lelki szükségleteinek kielégítése
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, mozgásigényének kielégítése, a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet, aktív és passzív pihenés biztosítása
- Megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- Minden óvodai dolgozó egységes, korszerű egészségfelfogással rendelkezzen
- Az óvónő, az óvoda dolgozói öltözködéssel, megjelenésükkel, tetteikkel, segítségnyújtásukkal az utánpótlás modelljeként álljanak a gyermek előtt.
- Megismerjük a migráns gyermek egészségszokásait, étkezési kultúráját. Nagy hangsúlyt fektetünk a testi, lelki hátrányos helyzetű gyermek gondozására
- ⇒ Ismerjük meg a kisebbség egészség, és étkezési kultúráját.

Csoportjainkban vitaminnapokkal járunk hozzá az egészségesebb, vitamindúsabb étkezéshez. Megkedveltetjük a gyümölcsöt és zöldséget nem kedvelő gyermekekkel és tudatosítjuk, hogy ez mennyire fontos a betegség megelőzésében,

Egész napra biztosítjuk a gyermekek folyadékigényét, folyamatos légcserét, a megfelelő páratartalmat, különös tekintettel a mozgásos "foglalkozásokra", a pihenőidőre .

Pihenést, az alvást az életkorhoz, az egyéni igényekhez igazítjuk. Tiszteletben tartjuk a gyermek alvási szokásait (játék, kedvenc párna, kicsiknél stb.). Az alváshoz megteremtettjük a nyugalmat: mesével, kellemes zenével, óvónői dúdolással, Kiküszöbölünk minden belső és külső zavaró ingert Nyári hónapokban a nagycsoportosoknak lehetőséget adunk az igény szerinti pihenésre.

Tisztálkodáshoz, a WC használatához megteremtjük a feltételeket, úgy hogy a gyermek fokozatosan, önállóan végezhesse a teendőket. Biztosítva van minden fürdőszobában az intimitás.

Fontosnak tartjuk, hogy a Szülőket is meggyőzzük arról, hogy nem évszaknak, hanem az időjárásnak megfelelően praktikus rétegesen kényelmes öltöztessék a gyermeket. Ez az egyik feltétele a betegség megelőzésének.

Az esélyegyenlőség végett nem követeljük meg, hogy legyen óvodai játszóruha, amiben a gyermek önfelédten játszhat bent is és az udvaron is, de célszerűnek tartjuk. (nem kell rá vigyázni, hogy piszkos lesz, és nem tudja a szülő tiszta ruhában elvinni az oviból a gyermeket)

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, lehetőség szerint elkülönítve gondozzuk, míg a szülei meg nem érkeznek.

Figyelemmel kísérjük a gyermekek egyéni adottságait és egészségi állapotát, szükség esetén igényeljük egészségügyi szakemberek segítségét speciális fejlesztések céljából.

Felveszünk anamnézist a gyermekek egészségi állapotáról. A ritkán előforduló betegségek (allergia, asztmatikus tünetek, lázgörcs) kezelését szükséges megtanulni

Minden csoport lehetőségéhez mérten délelőtt. 1 órát a szabadban töltenek (szélsőséges időjárást kivéve: eső, -10 fok, viharos szél) Lehetnek séták kirándulások, ill. az udvaron szabad játék délelőtt és délután.

Lehetőséget teremtünk arra, hogy megismerjük a nemzetiségi gyermek egészségügyi szokásait, étkezési kultúráját, és tiszteletben is tartjuk azokat.

Mozgás, edzés

A szabadban való tartózkodás a legjobb módszer az edzettségre a mozgás kielégítésére a betegség megelőzésére. Mindennapos mozgási lehetőség biztosításával az egészséges életvitel kialakítására szoktathatjuk a gyermekeket.

A mozgásos játékok kedvezően hatnak a kondicionális képességekre (különösen az erő és az állóképesség fejlődésére), amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Az udvarunkon folyamatosan bővülő EU-s játékeszközökön, KRESZ pályán, füves, homokos betonos, árnyékos és napos részén biztosítva van a gyermek számára a mozgási lehetőség. A 250m² dekor tornapályán a gyermekek rossz időben is kimozoghatják magukat.

Ivó kutunk egész nap a rendelkezésükre áll, így bármikor ihatnak folyadékot

Nyáron lehetőség van a vízfürdőzésre, ahol figyelembe vesszük a szülő igényét is.

Fokozottan védjük a gyermekeket az erős napsugárzás ellen (szabad levegőn való tartózkodás idejének behatárolása a nyári hónapokban, napvédő ernyők, fényvédő készítmények használata)

A jól megszervezett séták, kirándulások során a megtett út hossza és időtartama igazodik a gyermekek életkorához, fizikai állapotához.

Ovi-foci keretén belül - aki szereti ezt a sportágat- heti 2 alkalommal rendszeresen a sportpályán, ill. a szomszédos iskola tornatermében tartunk foglalkozást.

Heti 1 alkalommal nemzetiségi –tánc foglalkozásra van lehetőség a táncolni szerető gyermekeknek.

Óvodai szervezésen belül részt veszünk különböző városi versenyeken, (ovi-olimpia, ovi-foci, szivacskezilabda...) amin a tehetséges és a mozgást kedvelő gyermekek versenyezhetnek.

Nagycsoportosok vízhez szoktatását, és a korcsolyázását a szülői igények felmérése előzi meg.

Egészséges környezet és környezettudatos magatartásra nevelés

- Kerti gyermek szerszájainkkal rendszeresen tisztává és gondozottá tesszük udvarrészünket.
- Minden évben Föld napján „Egy gyermek –Egy palánta” programmal virágokat ültetünk az óvodai kertbe.
- Lehetőségeinkhez mérten szelektíven gyűjtjük a hulladékot
- Szülők segítségével folyamatosan gyűjtjük a papírt.

A gyermekek testi épségének biztosítása érdekében az óvoda egész területén törekszünk a baleset-mentes, biztonságos, izléses és praktikus berendezésekre, bútorokra, játékokra.

Állandó ellenőrzésével figyelünk ezek karbantartására, szükség szerinti cseréjére.

Úgy alakítjuk ki a szabályokat, szokásokat, hogy meg tanuljanak vigyázni saját és mások testi épségére.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Tudjon önállóan, lehetőség szerint az időjárásnak megfelelően rétegesen öltözködni (cipőkötés, gombolás, cipzárázás),
- Tudja a higiénés alapvető műveleteit elvégezni (orrfújás, kéz, arc, fogmosás, WC-zés)
- Alakuljon ki tisztaságigénye, egészségigénye önmagával és környezetével szemben.
- Óvja környezete tisztaságát, tudatosuljon benne annak fontossága
- Tudja a szelektív hulladékgyűjtés hasznosságát
- Vigyázzon saját és társai testi épségére.
- Az étkezéseknél törekedjen, az esztétikus terítésre a kulturált étkezési szokásokra. a halk beszélgetésre
- A mozgás legyen örömteli, váljon a gyermek természetes igényévé és épüljön be szokásrendszerébe.
- ⇒ A kisebbség gyermekek kultúrájából hozott egészséges életmód szokásait, közelítjük az óvodában tanult szokásokkal.

IV./2. Érzelmi, erkölcsi nevelés és szocializáció biztosítása

Az óvodáskorú gyermek magatartását érzelmei vezérlik, ezért fontos, hogy az óvodába lépéskor kedvező hatások, a más gyerekekkel, felnőttekkel való kapcsolat során pozitív benyomások ériék, hogy az óvodapedagógusban, az óvodában dolgozóknban társra, ha kell természetes támaszra találjon.

Céljaink:

- A gyermekekre jellemző pozitív személyiségjegyek, tulajdonságok – karakter – erősítése, valamint a közösségi élet szabályainak, normáinak elsajátítása. A természetes társas szükségletek kielégítése és a különbözőségek elfogadására, tiszteletére való képesség kialakítása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek megsegítése.
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

- Nemzetiségi gyerek integrálásával ne sérüljön saját nyelve, kultúrája.
- ⇒ Gyerekek nyitottá váljanak saját identitásuk, nyelvük, kultúrájuk mellett más kultúrák befogadására, elfogadására.

Feladataink:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretettel, toleráns, elfogadó, légkör kialakítása az óvodáskor végéig.
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Folyamatos és rugalmas napirend biztosítása.
- Helyes befogadási gyakorlat kialakítása, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek vonatkozásán.
- Az óvodapedagógus segítse a gyermek szociális érzékenységének, én tudatának alakulását, és az önkifejező, önérvényesítő törekvéseknek hagyjon szabad teret.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermekeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- A közösségi élet szokásai és közösségi magatartás kialakítása, a viselkedésformáknak, és az együttélés szabályainak elsajátítása.
- Kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek támogatása.
- Közös élményekre épülő tevékenységek megszervezése, mely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség), és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlődését, szokás- és normarendszer megalapozása.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Nemzetiség kultúrájának, nyelvének ápolása.
- ⇒ A német nemzetiségi kultúra érzelmi megalapozása a napi tevékenységeken keresztül, annak érdekében, hogy a gyermekek átérezzék, ill. érzelmileg kötődjenek a német szokásokhoz és magatartási attitűdhöz a nemzetiségi óvónő által.

Családias légkör kialakítása

Minden csoportunknak van hagyománya, szokásrendszere, ami sajátos, egyéni színezetet biztosít, mélyíti a gyermekek összetartozását, együttérzését. Az otthonosság érzését növeljük, hogy a gyerekek részére „kincses-ládát” biztosítunk, ahol rajzait, kincseit biztonságban tudhatja. Meg kell találni minden gyerekhez az utat, mely leginkább segíti fejlődését és támogatja saját egyéniségének kibontakoztatását. Sok időt szánunk a gyermekek megismerésére, sokat bátorítunk, dicsérünk, hogy a gyermekek belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon. A legkisebb előrelépésnek is örülünk.

A befogadás időszakában biztosítjuk a családias, nyugodt légkört. A kötődés igényét kell hogy elsősorban kialakítsuk a gyerekekben. A befogadást úgy szervezzük, hogy mindkét óvónő és dajka jelen legyen. Különösen fontos ez migráns gyermekek esetében, ahol a befogadást megkönnyíti, ha a gyereket az anyanyelvén beszélő óvónő is fogadja. Lehetőséget adunk, ha van rá igény, hogy a szülő gyermekével együtt ismerkedjen az óvodával, a napirenddel, a szokásokkal. Segíthetnek az ölbéli játékok, höcögtetők, amik kapcsolatot teremtenek. A gyerekekkel lehet kedvenc játéka, takarója, cumija, bármi, ami az otthont, biztonságot jelenti számára a bizonytalanságban.

A gyermeki nyitottságra építve a közös élményekre épülő tapasztalatszerzést fontosnak tartjuk. Így a gyermek szűkebb, tágabb környezetének megismerése által a szülőföldhöz való kötődést alapozzuk meg. Közös kialakított hagyományok, szokások biztosítják a csoport egyéni arculatát, és közösségépítő szerepük van.

Csoportjaink vegyes életkorú csoportok, amelyek megkönnyítik a szocializációt.

Fontos, hogy a gyerekeknek igényévé váljék a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor, ha arra van igénye – egyedül is tevékenykedhessen. Cél, hogy megtalálja helyét a közösségben.

A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze elsősorban a játék, ezt követik a közös tevékenységek, a közösen végzett feladatok, a különböző szervezeti keretekben megvalósuló tanulási formák. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek társas kapcsolatainak kialakítását segítjük, és a gyógypedagógussal való jó kapcsolatra, együttműködésre építünk.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése. A gyermek kapcsolatait pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt.

Nevelésünk akkor lesz hatékony, ha a csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára vonzóvá tudjuk tenni.

A gyermek tanulja meg kezelni a konfliktust, melynek eleme a kölcsönös engedménykeresés kell, hogy legyen, kerülve a megbántást, hibáztatást, bírálgatást, kioktatást, kiabálást, panaszkodást.

Meg kell teremtenünk elsősorban a jó kapcsolatot a szülőkkel, nagyszülőkkel, hogy kellő kapcsolat alakulhasson ki az együttneveléshez.

A nyílt nap, a gyermeknap, az év eleji szülői értekezlet jó alkalom, hogy a családtagok megismerkedhessenek az óvónőkkel, betekintést nyerjenek az óvodai élet szokásaiba, és választ kaphassanak felmerülő kérdéseikre.

Ezt a célt szolgálják a közös munkadélutánok és nyílt napok is.

Évente szociometriai térképet készítünk a csoportról. Az értékelésnél figyelünk a gyermekek életkorára, a csoportban elfoglalt pillanatnyi helyzetére és csak ezt követően vonunk le következtetéseket.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Ragaszkodnak az óvodájukhoz, az ott dolgozó felnőttekhez, a kisebb gyermekekhez. Mindezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- Igényükké válik a helyes viselkedés, szokások, szabályok betartása.
- A felnőttek kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Szívesen dolgoznak a közösségért, bíznak önmaguk képességeiben.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, ha az óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.
- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- A tevékenységeket komoly feladattudattal végzik és be is fejezik.
- Nyugodtan ülnek, figyelnek egymásra és a felnőttekre.
- Önállóan keresik a segítségnyújtás megfelelő formáit.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek mind érzelmileg, mind szociálisan nagy lépést tesznek előre, önállóbbá, nyitottabbá, érdeklődőbbé válnak, társas kapcsolataik megújulnak, szívesen dolgoznak a közösségért, bíznak önmagukban.
- ⇒ Más nyelvet beszélő gyerek 3-4 év alatt kitűnően elsajátítja a magyar nyelvet, így társas kapcsolatai kinyílnak, egyre jobban ragaszkodik a gyerekekhez és óvónénijehez, közösségi munkákat is vállal, tevékenyen részt vesz a csoport életében.

IV./3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A gondolkodás fejlődése segíti a beszéd fejlődését. A kifejezőkészség hiányosságai nehezítik a megértést, gátolhatják a gyerek-felnőtt, gyerek-gyerekhez való kapcsolódást.

E feladat megvalósulása áthatja az óvodai nevelőmunka egészét, jelen van a gyermekek minden tevékenységében, a játékban, a munkában, a spontán, élményszerű, de az óvónő által szervezett, irányított óvodai ismeretszerzésben is.

Céljaink:

- Az óvodás gyermek beszédészlelésének, beszédmegértésének fejlesztése, változatos módszerekkel, anyanyelvi játékokkal, különböző tevékenységi formában. Az anyanyelvi nevelés a nevelőtevékenység egészében jelen van, hiszen minden pedagógusnak egyik fő eszköze az élő szó, a beszéd.
- Gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára épített óvodai tervezetten szervezett tevékenységformák, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek önmagukról, a természeti és társadalmi környezetről. Ezeket a tapasztalatokat a különböző élethelyzetekben tudja alkalmazni és gyakorolni.
- ⇒ A tevékenységi formák által rengeteg tapasztalatot, ismeretet szereznek a gyermekek közvetlen ill. közvetett környezetükről német nyelven - szókincsbővítés
- ⇒ Különböző tevékenységi formákban, változatos módszerekkel valósítjuk meg a német nyelvi fejlesztést

Feladataink:

- Beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályok közlésével az anyanyelv fejlesztése a feladatunk, valamennyi tevékenységi forma keretében.
- Az anyanyelvi játékok felhasználásával játékos formában élményeket szerezve megismerik az anyanyelvüket, így fejlődik beszédészlelésük, beszédmegértésük, és beszédprodukciónk.
- Mintaszerű, szép, tiszta beszéd, világos és egyszerű óvónői stílus, nyelvtanilag hibátlan beszédmód. Ezek a jelzők jellemezzék az óvoda minden dolgozóját is.
- Türelmes, a gyermeket nem korlátozó magatartás a beszédöröm felkeltésére.
- A helyes beszéd technikai elsajátítása a játékoság érvényesítésével (beszédlégzés, beszéddallam hangsúlyozás, tempó, hangerő, szünettartás, egyéni hangszínezet, hanglejtés).
- Kérdésekre inspiráló légkör megteremtése, a halandzsálás megengedésével az áradó nyelvi kreativitás fejlesztése.
- Ha teheti, őrizze a tájnyelvi beszéd kifejezéseit, szépségét.
- Többször adjunk lehetőséget egyéni élményeiknek tapasztalataiknak elmondására.
- Minél több népi mondókát és verset mondogassunk, hiszen ezek ismételtetése alkalmat teremt a beszédtempó, ritmus, hangsúly hanglejtés gyakorlására, szókincsgyarapítására.
- Az életkori beszédhibák kialakulásának megelőzése, felismerése, korrekciója, az élettani beszédhibák javítása a szakemberrel való együttműködés alapján.
- Figyelünk, hogy ne sérüljön az anyanyelve a migráns gyermeknek sem, a saját kultúrájából hozott különböző anyanyelvi játékok megismerése és gyakorlása.
- A tudás vágyás felébresztése, bővítése az érdeklődés, kíváncsiság talaján, a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve.

- Biztosítson sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőséget, óvodán belül és kívül is.
- A meglévő ismeretek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Fejlessze a vizuális és térpercepciót, a gyermekek verbális képességeit.
- Fejlessze a gyermekek önálló gondolkodását, döntési képességét, figyelemkoncentrációs képességét, feladattudatát.
- Tartsa szem előtt a differenciált fejlesztést, hisz a tehetség és képesség minősége személyiségfüggő.
- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást, fejlesztése, fejlődését segítő ösztönző környezet biztosítása.
- ⇒ Óvodánk mindkét nyelv fejlesztését szolgálja, ezért törekszünk olyan nyelvi környezet kialakítására, melyben a mindennap átélt szituációk elősegítik a gyermekek nyelvi fejlesztését

Anyanyelvi nevelés

A szülők, a család az óvoda és nem utolsó sorban a társadalom feladata a gyermek szókincsének gyarapítása a szófaji gazdagság megalapozása, így érezzék meg a magyar nyelv szépségeit.

Az óvónő nevelőmunkájának a változatossága, a sokoldalú gyermeki tevékenység biztosítása, a különböző beszédhelyzetek kiaknázása, az alkalmazott módszerek, módszeres eljárások eszközök, anyanyelvi játékok sokszínűsége és a felnőttek mintaszerű beszéde az alapja annak, hogy az óvoda színes jól funkcionált változatos gazdag szókincs birtokában léphesse át az iskola küszöbét.

A *verbális kommunikáció* alapja a beszéd, mely a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze. A kommunikáció célja a kapcsolat felvétele, az információ eljuttatása a másikhoz, s a társ reakcióiból a megértés ellenőrzése, a kapcsolat valamilyen szintű mélyítése, végső soron egymás viselkedésének szabályozása.

A verbális kommunikáció fejlesztését minden nevelési szituációban szem előtt tartjuk. Fontos, hogy a gyermek érezze, kérdezhet, közölhet, mert ezekre valamilyen választ kap.

Az életben szükséges alapvető kommunikációs helyzetek begyakorlására használjunk szituációs játékokat (orvos, vásárlás, vendégség, stb.)

Szoktassuk gyermekeinket a beszéd közbeni szemkontaktus tartására. Fontos, hogy hitelesek legyünk a gyermekek számára ezen azt értjük, hogy egész egyéniségünk azt tükrözze, hogy azt mondjuk, illetve tesszük, amit gondolunk.

A *nonverbális kommunikációs* jelzések alkalmazásával, használatával meg tanulják a gyermekek szavak nélkül is érteni környezetük jelzéseit, érzéseit. Az óvónő bátran használja a metakommunikatív jelzéseket: a mimikát, gesztust, tekintetet, testtartást, mozgást, testi közelséget, simogatást, közeledés elhárítását.

Értelmi fejlesztés

Pedagógiai felelősségünk abban van, hogy a gyermekek tapasztalatait, ismereteit rendszerezzük, bővítsük, Fejlesszük kognitív képességeiket, kreativitásukat.

Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, a művészeteken, az alkotómunkán, gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve saját tevékenységén keresztül legfőképp a JÁTÉK-ban, ezáltal megnyitják, és ébren tartják

benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömének átélésére, fejlődő az értelmi képességei.

Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek ön maga szerez meg.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el, amelyet képes alkalmazni képességei, készségei által. Kirándulások, kísérletek jó alkalmat adnak ezek kibontakozásában.

A nyitott helyzetek többféle út keresésére indítják a gyermeket, ezáltal fejlődik a problémamegoldó gondolkodása, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Használják a tapasztalat által bővült szókincsüket, értik az ismert szavakat, szófordulatokat és beszédükben jelentésüknek megfelelően használják.
- Tisztán ejtenek minden hangot, nyelvtanilag helyesen alkalmazzák a mondatokban a szófajokat, a hanglejtést. Gondolataikat érthetően, összefüggően tudják kifejezni.
- Türelmesen meghallgatják a felnőttest, pajtásaikat, végigvárják azok mondanivalóját.
- Tapasztalat útján szerzett ismereteket útján váljon pontosabb érzékelésük, észlelésük-megfigyelőképességük legyen tartós a figyelme, minél több részletre emlékezzen, tudja ezeket az ismereteket továbbítani mások felé.
- Képesek legyenek a problémákat felismerni - már nem csak tapasztalat útján, hanem csak szemléletességgel - azokat megoldani, szóban elmondani.
- ⇒ Tapasztalatok útján bővül a német szókincsük, képesek egy-egy egyszerű mondatban megfogalmazni mondanivalójukat.

IV./4. Nemzetiségi nevelés (Óvodánk kiemelt feladata a nemzetiségi nevelés, így az a program VIII. fejezetében külön egységként jelenik meg.)

V. Az óvodai élet tevékenységformái

V./1. Játék

„Jót és jól játszani” - ez a gyermek dolga az óvodában!

A gyermek önmagáról, valamint az őt körülvevő szűkebb és tágabb világról a játékon keresztül szerez tapasztalatokat és tudatos fejlesztőmunkánk is e tevékenységen átszűrve ad számára új ismereteket.

A játék tehát olyan komplex tevékenységforrás, melyet fokozatosan egymásra épülő céljaink eléréséhez felhasználunk.

Céljaink:

- A játék, mint elsődleges és legfontosabb fejlesztő tevékenység zavartalan és mindennapi jelenlétének megvalósítása az óvodánkban.
- A pszichikum-erősítő és pozitív élményt adó játéktevékenységekben sokszínű külső- és belső élményvilág megtapasztaltatása gyermekeinkkel.
- A szabad játék túlsúlyának érvényesülése a többi tevékenységekhez mérten, valamint a napirend és egyéb időkeret tekintetében.
- A játékon keresztül harmonikusan fejlődjenek értelmi, érzelmi, testi képességeik és társas kapcsolataik, erkölcsi érzékük és anyanyelvi szintjük.

Feladataink:

- A gyermeki játéktevékenységet inspiráló, oldott légkör tartós megteremtése.
- A különféle játékfajták elmélyült megéléséhez szükséges helyet, minél több időt és változatos eszközöket biztosítunk; később közösen hozzuk létre a gyerekekkel.
- A gyermek élményeinek, vágyainak, félelmeinek és szorongásainak kiélésére elegendő alkalom felkínálása.
- Sokszínű élményszerzés megteremtése, a játéktémák gazdagítása, a játék tartalmának továbbfejlesztése,.
- Életkortól és fejlettségi szinttől függően fokozódó komplexitású játékok megszerettetése és megtanítása.
- Elakadt játékfolyamat igény szerinti és egyéni sajátosságokhoz igazodó megsegítése.
- Kommunikációs és szociális készségek, hatékony konfliktuskezelés, elfogadás-alkalmazkodás szintjének emelése.
- Átélt élmények, vágyak kibontakoztatása.
- A játék bármelyik vonatkozásában utánozható minta nyújtása az óvodapedagógus részéről.
- Ötletek, fantáziavilág és kreativitás szimbolikus formában való kifejtése, az önkifejezés erősítése.
- A játékkal, mint elsődleges tevékenységgel megkönnyítjük a befogadás időszakát.
- A közösségi, magatartási szabályok, szokásrendszer elsajátíttatása és biztosítása.
- A természetes alkotóvágy, térorientáció, mozgáskoordináció, finommotorika fejlődésének elősegítése és a szabálytudat kialakítása, formálása.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.
- Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.

- A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.
- Együttműködés a fejlesztő pedagógussal, pszichológussal és más szakemberekkel.
- ⇒ A spontán játéksituációkban kialakuló nyelvi helyzetekben a legnagyobb a valószínűsége annak, hogy a külföldi, nem magyar ajkú gyermekek a magyar nyelvet elsajátítsák.
- ⇒ A nemzetiségi, etnikai és kisebbséghez tartozó gyermekek, valamint a kiemelt figyelmet igénylő óvodásaink szabad önállóságából adódó játéktevékenységének elfogadása és minél zökkenő-mentesebb integrálása a csoport életében zajló különféle játékfolyamatokba.

A játék tartalma

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék nem csak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Ugyanakkor módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újraélheti kellemes élményeit.

A játék szabad képzetársításokat követő szabad játékfolyamat, a kisgyermek elemi pszichikus szüksége, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. Fontosnak tartjuk olyan hangulatok, ingerek, tárgyi lehetőségek megteremtését, melyeknek hatására a gyermekek önkéntes és spontán játéka önmagától beindul.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget a fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A gyermekjátékkal eltöltött ideje az óvodába érkezéssel kezdődik el. Ezt segíti a folyamatos napirend és a játékba integrált tanulás. Így a játék eszközök elrakása nélkül több órán keresztül tevékenykedhetnek gyermekeink, kivéve a gondozási feladatok és a kötelezően végzett teendők időtartamát. Biztosítjuk a több napon keresztül tartó játék lehetőségét a programunk nyújtotta projekt-rendszer keretein belül.

Kreatív, alkotó légkört biztosítunk a gyermek számára, ahol ők döntenek el, hogy kivel milyen játékot választanak, milyen témát dolgoznak fel és milyen eszközökkel jelenítik meg azt. Ezért törekszünk arra, hogy már a befogadás időszakától felépüljön a bizalom és nyitottság hídja a gyermekek és az óvodapedagógus között, melyen bátran és közvetlenül áramolhassanak a játékörökre. Kiemelt célunk, hogy a különböző szituációk megteremtésével a gyermekek biztosan pozitív élményhez jussanak, és észrevétlenül fejlődhessenek a csoportszobában és kint az udvaron is.

A kisgyermek játéka utánzáson alapul. Első játszótársa a felnőtt: a családban a szülő, az óvodában az óvodapedagógus. Miután utánozható mintát adunk, elindul a szabad játék-folyamat. Később bevonható társsá lényegülünk át, segítővé vagy szükség szerint további kezdeményezővé, inspirálóvá. Bátorító jelenlétünk inspirálja a gyermekek közti játék-kapcsolatok kialakulását is.

Folyamatosan bővítjük és az adott játéktémákhoz válogatjuk (kínáljuk fel- alakítjuk ki) a változatos (egyszerű és alakítható) eszközöket, alapanyagokat (termények, természetben található „kincsek”, textíliák, papír és egyéb barkács-kellékek ...), melyek segítik a gyermek alkotó képzeletét, fantáziáját, kreatív játékát.

Alapelvünk, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékokra. A gyermek egyéni sajátosságaihoz és igényeihez igazodva segítjük sokszínű élményszerzési lehetőségeiket a különböző játékfajtákban.

A gyermek játékában fellelhetők:

- a tisztán elkülöníthető és
- keveredve jelentkező játéktípusok

A gyakorló játékhöz, mint első élményforráshoz bőven kínálunk eszközöket. A manipulálás, rakosgatás segít megismerni magát a játék eszközt és tulajdonságait. A természetes anyagok tapintása és velük való tevékenység, mint első mozgáskoordinációt fejlesztő eszközök jelennek meg.

A szimbolikus szerepjátékhöz a gyermekek már ötleteket, élményeket használnak fel. A gyermeke már nem csak egymás mellett, hanem egymással is játszanak. Tükröződnek átélte történeteik, tetten érhető fantáziájuk és társas viszonyaik. Kommunikációjuk, alkalmazkodóképességük fejlődik és próbára teszik konfliktus-kezelésbeli felkészültségüket.

A gyermekek vállalkozó kedvét indirekt módon segíthetjük, hogy a szimbólumok használata, a „mintha” helyzetek minél gyakrabban megisméltódhessenek.

A rendszeres, többször átélte meseélmény igazi táptalaja a dramatikus játéknak, bábozásnak. Óvodai életünkben ez először az óvónő előadásában jelenik meg. Később a közösen vagy már egyénileg elkészített kellékek segítségével a gyermekek is megpróbálkozhatnak.

A szerep-, és dramatikus játék, a bábozás egyaránt fontos színtere a kommunikációs készség, a szociális érzelmek és társas kapcsolatok fejlesztésének valamint a feszültségoldásnak.

Az „én készítettem” alkotás öröme a konstruáló játék keretén belül élhetik át. Bátorítjuk a formagazdag építkezést, változatos téri alakzatok létrehozását. A finom mozgások fejlődését a generációkon átívelő, kedvelt játék eszközök (pl. LEGO) észrevétlen biztosítják.

Az alkotáshoz kapcsolódva megjelenik a barkácsolás. Nagyon kedvelt és mindennapos elfoglaltságunk, a heti témához szervesen kapcsolódik. Ezt a tevékenységet is egyéni fejlettséghez mérten végzik a gyermekek, sok személyre szabott segítséggel és változatos alapanyagokkal. Közben fejlődik képzeletük és eszközhasználatuk.

Kezdetben egyszerű és könnyen követhető egyezséggel kezdődnek a szabályjátékok. Ha sikerül a betartásuk, örömet okoz és kezdi formálni a szabálytudatot. Később aztán bonyolultabb, több szempontú kritériumok betartására is képessé válnak, sőt maguk is alkotnak újabbakat. Az iskolakezdés közeledtével már jóval nagyobb hangsúlyt és fontosságot kapnak. Ez a játékfajta formálja a szabálytudatot és fokozza a kudarcűrő képességet.

A különböző szituációk megteremtése, az élménynyújtás: tudatos, átgondolt munkánkat feltételezi. A játékból építkezik minden nevelési célkitűzésünk gyakorlati megvalósítása. Kiindulópont egy-egy tevékenységi formához és ide vezetődik vissza. Az egyedül tapasztalt, óvónővel vagy társakkal átélte játékélmény rendkívüli jelentőséggel bír a gyermek életre felkészülési folyamatában. A lényeg, hogy a gyermekek élményeiket tevékenységben szerezzék, kellő figyelmet kapjanak és a szabad játék mindig túlsúlyban maradjon.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Alkotó módon és ötletgazdagon használja fel a játékhöz fellelhető vagy maga által létrehozott körülményeket (hely, idő, téma, eszközök, társak, szabályok)
- Ezen körülményekről szükség esetén még erős érzelmi kötődés árán is le tud mondani; korának megfelelő mértékben kudarcűrő.
- Képes az óvónő és társak jelenlétének, ötleteinek megértésére, elfogadására, az alkalmazkodásra.

- Önkifejező módon képes saját élményeit, vágyait, félelmeit a játékban kiélni, újraalkotni.
- Szívesen vállal el szerepeket vagy részvételt a játékban.
- Képes játékot szervezni, irányítani és lehetőség szerint ezt napokon keresztül folytatni.
- Szabálytudata van, kreatívan maga is létrehoz újabb kritériumokat.
- Tiszteletben tartják és az elfogadott erkölcsi normákhoz igazodóan, segítik egymás kezdeményezését, elképzeléseit.
- ⇒ Toleránsan elfogadják a kisebbségi, és kiemelt figyelmet igénylő társaik játéktevékenységét, pozitívan alkalmazkodnak egymáshoz.

V./ 2. Verselés, mesélés

A mese és a vers hallgatása, mondása a kisgyermeknek a játékkal egyenrangú természetes igénye, hozzájárulnak az anyanyelvi neveléshez, érzelmi biztonságához és az erkölcsi, értelmi fejlődésének egyaránt fontos eszköze, alkalmas a gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására

A kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme, értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a "hallgató" gyermek felé.

Céljaink:

- Olyan irodalmi élmények szerzése, amely hozzájárul a gyermek jó közérzetéhez érzelmi biztonságához, gazdagítja a gyermeki személyiséget, formálja az esztétikai, erkölcsi, közösségi érzelmeket.
- A meseélményekkel, a versek rímeivel, zeneiségével hozzásegítjük az anyanyelvi és kommunikációs képességek kialakulásához.

Feladataink:

- A gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének megfelelő, szemléletmódjának és világképének megfelelő, beszédhelyzeteket teremtő irodalmi alkotásokat választása
- Az irodalmi anyag összeállításából tükröződik a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság, és a hagyományok, értékek közvetítése.
- Minél több népi mondókát és verset mondogatunk, hiszen ezek ismételtetése alkalmat teremt a beszédtempó, ritmus, hangsúly hanglejtés gyakorlására is.
- Szókincsgyarapítását többfajta irodalmi élményekkel biztosítunk (népmese, műmese, reális történetek, elbeszélések, modern mesék versek, mondókák)
- Könyv szeretetére nevelése
- Érzelmileg biztonságos nyújtó légkör megteremtése a gyermekeknek is népi mondókákkal.
- A tehetséges gyermekeket felkészítjük a mese-versmondó versenyre.
- Hátrányos helyzetű gyermek megfigyelése az irodalmi mű feldolgozásában (szorongás, újrajátszás stb.)
- ⇒ Megismertetni a más népek kultúrájából hozott irodalmi művekkel.

A mese - képi és konkrét formában - tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat

A mese, a vers, a bábozás, a dramatizálás a nyelvi kifejezőkészségek fejlesztésének leghatékonyabb eszköze. Alakítja az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszéd

készségét, megalapozza a biztonságos önkifejezést, új fogalmakat ismerhetnek meg, fokozza társalgási kedvüket.

A kicsiknél a befogadás időszakában az érzelmi biztonság megadásában jó alkalmat teremtenek a saját kultúrájából hozott népi dajkai hagyományok. (mondókázások, lovagoltató, ringató, simogató ritmikus mondókák)

Mesehallgatáskor kialakul a gyermek és óvónő intim kapcsolata, mely közben belső, biztonságot sugárzó környezet teremődik. Ez az egyik legfontosabb formája az élményfeldolgozásnak, belső képalkotásnak.

Adjunk lehetőséget mesélésre az egész csoport előtt, (pl. alvás előtt,) hiszen így növeljük önbizalmukat, fejlődik kifejezőkészségük.

A mese képet ad a gyermeknek a tárgyi világról, az emberi kapcsolatokról, az ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világról és ráébreszt a pszichikus realitásra, és a külvilágra irányított megismerési törekvésre. A könyv szeretetére az állandóan rendelkezésükre álló leprellőkkel, képeskönyvekkel neveljük őket. Elhozhatják otthonról kedvenc mesekönyvüket.

Tegyük lehetővé hogy, gyermek saját vers- és mesealkotása legyen, hiszen annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Legyen kedvenc meséjük, versük, amiből választhatnak, hogy melyiket szeretnék meghallgatni, ill. előadni. A gyakori ismétlést, a mese többszöri feldolgozását kedvelik az óvodások, erre legyünk tekintettel.

Az irodalmi élmények feldolgozását segítsük elő különböző eszközök, anyagokkal, barkácsolási lehetőségek biztosításával, el is játszassák a gyermekek a nekik tetsző meséket.

Kedvelt tevékenysége az óvodásoknak a bábozás és a dramatizálás. Mindkettő szorosan kapcsolódik a meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez.

A fakanál - sík – kesztyűs és ujjbábok a hallott mesék szereplőihöz igazodnak, egész nap elérhető helyen legyenek. Jó alkalmat adnak kedvenc mesék eljátszására, önfeledt örömet okoz, de visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást is kínálnak.

Lehetőleg évente több alkalommal vegyenek részt báb - vagy meseszínházi előadáson, hisz az így átélt irodalmi élmény semmi mással nem pótolható, s mindeközben „megtanulják” hogyan illik viselkedni színházban.

Az anyagválasztás gerincét a magyar népmese kincses példatára adja mivel tudjuk, hogy a népköltészet legsokrétűbb műfajainak az egyike de, merítünk a magyar klasszikusok és a mai magyar írók meséiből is, valamint a meseirodalom klasszikusaiból is (Grimm, Andersen, La Fontain). Nem szükséges foglalkozási kereteken belül maradni, hiszen mesélni minden nap szükséges az óvodában.

A versanyag a népi mondókáktól, a vidám, humoros versekig terjedjen. Halljanak, mondjanak klasszikus és mai magyar költők verseiből. Ezek anyaga sokszor kapcsolódik évszakhoz-ünnephez, az adott témakörhöz.

A **kisebbeknek** népi mondókákat és ritmikus, játékos verseket válasszunk. Az ő meséik egyszerű cselekményűek, érthetőek, ritmikus ismétlődésűek

A kicsiknek sok-sok mondókát, ölegető, lovagoltató, stb. versélményt biztosítunk. Halljanak és mondjanak az óvó nénivel együtt állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat, csúfolókat.

Meséik egyszerű állatmesék, ezekkel szoktatjuk őket a figyelmes mesehallgatásra.

Ismerjenek meg 10 - 12 mondókát, 10 - 14 új mesét.

A **nagyobbaknál** kialakul a vers, a mese szeretete, s azt igénylik is. Fontos, hogy minél több lehetőséget teremtsünk arra, hogy meseélményeik játékukban is megjelenjenek, bábozzanak, dramatizáljanak, rögtönözzenek meséket, bábjátékokat, elkezdett meséket

befejezhessenek. Játékukba épüljenek be a mondókák, kiolvasók, a rímjátékok, találós kérdések.

A nagyobbak meséi összetettebb állatmesék, népmesék, klasszikus tündérmesék, meseregények.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Igényévé válik a mesehallgatás, verselés-mondókázás.
- Szívesen mond spontán módon is mondókákat, verseket, meséket a nap bármely szakaszában
- Tudja a megismert szavak jelentését, adott esetben megfelelően használja, mondatait a nyelvhelyességi szabályoknak megfelelően fűzi.
- Tud könyvben, kép alapján tájékozódni, képről mesélni, óvja a könyv állagát.
- Szívesen bábozik, részt vesz dramatikus játékokban.
- Képes meséket kiegészíteni, befejezni, kitalálni, azokat képben, mozgásban kifejezni.
- Figyelmét hosszabb időn át képes a mesére koncentrálni.
- Megjegyzi a többször hallott mese 10-12 legfontosabb elemeit, 10- 14 mondókát, 6 - 8 verset. Önállóan el tud mondani rövid mesét, történetet, időrendi sorrendben.
- ⇒ Kevés segítséggel el tud mondani néhány német mesét és verset.

V./ 3. Ének – zene, énekes játék, tánc

A zene olyan emberformáló erővel bír, amely kihat az egész személyiségre. Fogékonyra teszi a gyermeket a szép befogadására, formálja ízlését emberi magatartását. A rendszeres zenei nevelés fejleszti a gyermek megfigyelőképességét, serkenti gondolkodását, logikus gondolkodásra készíti, tehát nagymértékben elősegíti értelmi fejlődését.

Az óvodában a természet valamint környezetünk hangjainak megfigyelése, a felnőttel végzett ölbeli játékok, a népi gyermekdalok már a legkisebb korosztályt is örömmel és csodálattal töltik el. Az óvónő éneke, az énekes játékok, a közös zenélés erre épülve tovább folytatják a tapasztalást. A gyermekek esztétikai fogékonyságuktól vezérelve így könnyen formálhatóak a kifinomult zenei ízlés felé.

Felkeltett érdeklődésük és zenei tapasztalataik, továbbá a felnőtt minta utánzásával fedezik fel a dallam, a ritmus és a hozzá kapcsolódó mozgás szépségeit, a közös éneklés élményét. Ezen az úton haladva fokozatosan alakul ki zenei anyanyelvük.

Hagyományaink (népdalok, népi játékok, körjátékok, néptánc) megismertetésével és megszerettetésével azok továbbélését biztosítjuk a jövő generációk számára.

A tánc a körjátékok a szociális kapcsolatokat erősítik. Szívesen játszanak együtt a rácsodálkozás örömeivel. Az óvodáskorban kell lerakni a nemzeti hovatartozás alapjait. A tudatalatti nemzeti vonások legjobb megalapozója a néphagyomány elsősorban a játék és gyermekdalaival.

Céljaink:

- A közös éneklés, a közös énekes játék örömeinek megéreztetése.
- A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, a zenei élmények befogadására való képességek megalapozása, zenei ízlésük formálása.

- A befogadott élmények segítségével a zenei anyanyelv megalapozása, zenei műveltség fejlesztése.
- A gyermekek mozgáskultúrájának alakítása.
- Hagyományaink fokozatos megismertetésével (népdalok, népi játékok, néptánc) a gyermekek érzelmi kötődésének kialakítása és formálása.
- A nemzetiségi kultúra élményszerű megtapasztalása, megismerése. A rácsodálkozás örömeinek megtapasztalása egy másik kultúrában, igényes népzenevel, táncsal.

Feladataink:

- A gyermekek spontán érdeklődésére alapozva változatos zenei tapasztalatszerzés biztosítása, esztétikai fogékonyságuk megragadása.
- a zenei képességek fejlesztése
- az énekhang ápolása, a zenei továbbfejlődés megalapozása
- a zene megkedveltetése, az esztétikai érzék fejlesztése
- Felnőtt minta utánzásával a gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, térorientációjának, mozgásának fejlesztése; és esztétikai, közösségi és erkölcsi érzelmeik gazdagítása.
- A felhasznált zenei anyagok (mondókák, kiszámolók, énekek, népdalok, énekes játékok, néptánc elemei, zenehallgatási anyag, kortárs művészeti alkotások, ünnepekhez kötődő művek) igényes, tiszta forrásból, életkornak és az adott csoport képességeinek megfelelő válogatása.
- A zene megszerettetése, szép, tiszta éneklés elősegítése.
- Biztosítjuk óvodásainknak a közösen készített vagy készen vásárolt hangszereink elérhetőségét, felhasználhatóságát.
- Játékos zenei alkotókedv, kreativitás, zenei önkifejezés ösztönzése.
- Pentaton karakterű és 6-8 hangterjedelmű énekek, énekes játékok válogatása.
- A zenei fogalompárok (halk- hangos, gyors- lassú, magas- mély) megismertetése és változatos módszerekkel való alkalmazása.
- A felhasznált zenei anyag segítségével helyes, szép tiszta hangképzés és beszéd formálása.
- SNI, HH, HHH gyermekeink zenei élményhez juttatása személyes játékkal, felfedezéssel; integrálásuk a saját képességeikhez mért, közös éneklésbe, énekes játékokba, hangszeres zenélésbe.
- Speciális képességű óvodásaink tehetséggondozása.
- A nemzetiségi kultúrából vett zenei anyag felkutatása, közvetítése.
- Nyitott és befogadó kész légkörben lehetőségek teremtése a nemzetiségi, etnikai, kisebbségi dalok, énekes játékok, táncok megismerésére, és megélésére. A multikulturális élmények, hatások erősítése (pl. népi hangszereik elhelyezése a csoportban, hanganyagaik gyűjtése zenehallgatáshoz, stb.)

Az ének, zene, énekes játék tartalma

Kisebbséknél:

A befogadás szerves része az éneklés. Az óvónő énekkel kísért bábozása segíti a gyermekek érzelmi biztonságának kialakulását. Eleinte az óvónő maga énekel és játszik egy-egy gyerekkel, később a többi gyermek is bekapcsolódik. A gyakori együtt énekelgetés és együtt játszás során év végére megtanulják az egyszerű mozgásokat, guggolást, körsétát, szerepcserét. Nagyon fontos a népdalok hallgatása, megismerése hisz így ismerik meg a gyerekek az ősi dallamokat. A körjátékok megismerésével megérik az összetartozás élményét, melynek nagy közösségformáló ereje van. Az egyenletes lüktetés megtapasztalásával, spontán, élményszerű gyakorlásával biztonságérzetük megnő.

Bemutatjuk a halk-hangos éneklést, magas-mély hangokat térben és hangzással, a gyerekek utánozzák, ezáltal fejlődik éneklési készségük, zenei hallásuk. Játék közben érzik az egyenletes löktetést és játékos mozdulatokkal ki is tudják fejezni. El kezd alakulni ritmusérzékük, mozgásuk, tér érzékelésük. Megismerik a zenei alapfogalmakat.

Figyeljék meg a csendet, a környezetük és egymás hangját és a dallamjátszó hangszerek hangszínét. Az óvónő éneklését érdeklődve hallgatják, rácsodálkoznak a hallott zenei élményekre.

Nagyobbaknál:

Az egyszerű körséta bonyolultabb mozgásokkal bővül (guggolás, taps, visszafordulás). Az utánzó mozgásokat továbbra is játsszák, de már megtanulják a változatosabb sorformákat is, pl. kigyó, csigavonal, szerepcsere.

Dúdolásunk után felismerik a jól ismert dalokat szöveg nélkül is, miközben fejlődik zenei emlékezetük. Belső hallásukat fejlesztjük, előkészítjük a dallambújtatást, amikor a motívumokat váltva, halkan-hangosan énekeljük. Megfigyeltetjük a hangszíneket, egymás hangját, a természet, és a környezetük zörejeit.

Fejlődik koncentráció képességük, amikor zenehallgatás során néhány percig tudatosan figyelnek a zenére, saját énekünkre, és egymás hangjára. Fejlesztjük ritmusérzéküket, tempóérzékelésüket, a dalok, mondókák ritmusának tapsolásával, a gyorsabb- lassabb énekléssel, mozgással. A dinamika és a hangszín a hallást élesíti.

Érezzék az egyenletes löktetést, a motívumok hangsúlyát, a dalok és mondókák ritmusát.

Az élményt nyújtó közös ének zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, az egyenletes löktetés, a ritmus a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet.

Játszanak kérdés- felelet játékokat.

Több szereplővel, komplikáltabb mozgással, nagy térigényű játékokat játszunk: szerepcserés, párválasztós, két körformás, fogyó- gyarapodó, hidas-ludas, várkörbejáró, kaputartós játékokat.

Fontos helyet kap a ritmus, szöveg és dallam kapcsolata, és azok érzékelése testmozgásokkal. A ritmus és az egyenletes löktetés fejleszti a figyelmet, a koncentrációt és a határozottságot.,

A negyed és nyolcad ritmuson kívül megjelenik a dalokban a szinkópa és a szünet is.

Ritmusérzék és hallásfejlesztő játékok során kiemelik az ütemhangsúlyokat.

Önállóan próbálkoznak a dallambújtatásra, a tiszta éneklésre.

Finom zörejeiket és hangszíneket figyeltetünk, különböztetünk meg velük.

Ismerkednek a népzenevel, népi hangszerekkel, egyszerű lépésekkel és forgásokkal táncolnak népzeneire.

Maguk is készítenek kezdetleges ritmusjátszó hangszereket (pl., csörgők, dobok természetes anyagokból, vagy újrahasznosított hulladékból).

Egyre több alkalmat teremtünk az innovációs készségek, a zenei kreativitás megjelenéséhez, kibontakoztatásához.

Zenehallgatás

A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi etnikai kisebbségi hovatartozását.

Egymás hangjának, a környezetünk zörejeinek megfigyeltetésén keresztül megismertetjük a gyermekeket a hangszerek hangjaival és a klasszikus zeneirodalom óvodás korosztályának megfelelő műveivel.

A zenei befogadóképesség szándékos fejlesztését a megfontoltan válogatott zeneművek rendszeres hallgatásával valósítjuk meg. Így alakítjuk ki az igényes és műértő zenehallgatás gyakorlatát.

Próbálkozunk az irányított figyelem és zenei emlékezet kiművelésével.

Hangsúlyt kap a multikulturális élmények, más népek zenéjének és hagyományainak élő előadásban történő tolmácsolása.

Nyelvi készségek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei játékokkal

A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lelassított mondókázás, a dalok ismételtetése segíti a helyes artikulációt, a szavak szép és helyes kiejtését.

Az előadott szövegek hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása megéreztetni a nyelv kifejezőerejét, szépségét. A hangutánzó szavak éneklése segíti a magán- és mássalhangzók pontos kiejtését, kiejtését.

A sokféle énekes játék alkalmat ad a szókincs bővülésére. A dinamika és a hangszín a hallást élesíti. Az éneklésnek mivel a helyes légzés erősíti a hangadó szerveket testnevelő hatása van. A közös éneklés fegyelmezettséget, önuralmat kíván, ezáltal fejlődik a gyermek akaratereje is. Az éneklés fejleszti a beszédértést és beszédészlelést. A zene a dal segít leküzdeni a beszédhibákat, javítja az artikulációt. Egy helyesen megválasztott igényes zenemű hallgatása oldja a szorongást, ellazít, megkönnyíti a kommunikációt.

Zenei kreativitás

Egymásra épülő fejlesztő tevékenységeinknek köszönhetően eleinte spontán utánzással, később saját kedvtelésből és improvizatív formában jelenik meg az éneklés, zenélés, mozgásos játék a mindennapjainkban.

Az önkifejezési képesség fejlesztése önmagától valósul meg a befogadási folyamatok hatására és a tényleges önkifejezési tevékenységek eredményeként.

Bátorító légkörben a zenei improvizáció előbb-utóbb előjön más területeken is, pl. mozgáshoz kötődve vagy vizuális technikák végzése közben. Ugyanakkor a zene hatására mozgást rögtönözhetnek és képalkotó tevékenységben is megjelenítik hallott élményeiket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szívesen hallgat zenét, éneket, szívesen zenél, énekel és örömmel vesz részt az énekes játékokban.
- Néhány dalt felismer és tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is visszaad.
- Tud dallam és ritmusmotívumokat egyénileg felismerni, visszaénekelni vagy visszatapsolni.
- Felismeri és alkalmazza a dallambújtatást: kezdő vagy belső motívum alapján.
- Társaival térformákat alakít ki, ismer és eljátszik néhány énekes játékot
- A különböző mozgásokat, táncmozdulatokat esztétikusan végzi egyénileg és társaival összehangoltan.
- Felismeri a zenei fogalom párok bármelyikét (halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú) és helyesen alkalmazza.
- Tud ritmust, dallamot, mozgást improvizálni.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Tudja mind a kettőt mozgással, járással, tappsal a dalból kiemelni és érzékeltetni.
- Megbeszélés vagy egyéni ötlet alapján az éneklés ritmusát óvodában használt hangszerekkel tudja kísérni.
- Értelmük, akaratuk, zenei emlékezetük, képzeletük fejlett szintet ér el, zenei élmények hatására gazdagabbak társas kapcsolataik, érzelmi, erkölcsi világuk színesebbé vált, egész személyiségükben magasabb szintet értek el.
- SNI, HH, HHH gyermekeink fejlődési jellemzői: önmaguk képességeihez és fejlődési üteméhez mérten megközelítik, vagy elérik társaik szintjét.
- ⇒ Nemzetiségi gyermekek a multikulturális hatások-, élmények révén több nemzet kincsével gazdagodtak, sokszínű benyomással rendelkeznek a zenei tapasztalásban és előadásban.
- ⇒ Mondókákat, énekeket és énekes játékokat a kisebbség nyelvén maguk is elő tudnak adni.

V./ 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka (lásd: ábrázoló tevékenység)

Az ábrázoló tevékenység összetett, sokszínű nevelési terület, mely magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, konstruálást, a kézimunkát, műalkotásokkal való ismerkedést és a környezetalakítást.

Céljaink:

- Az ábrázolás különböző fajtáinak megismertetése a gyerekekkel
- A műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés
- Az alkotásra, önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására való igény megteremtése
- Az élmény- és fantáziavilág képi, térbeli szabad önkifejezése
- A gyerek tér- forma-szín képzetének gazdagítása
- ⇒ Pozitív kötődés kialakítása a nemzeti és nyelvhez-kultúrához

Feladataink:

- Megteremtjük, teret biztosítunk a gyermeki alkotó, alakító tevékenység feltételeinek.
- Megismertetjük a gyerekeket az eszközök használatával, a rajzolás mintázás, festés és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Differenciáltan fejlesztjük a 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó alakító tevékenységek tartalmát, minőségét.
- Biztosítjuk a tevékenység differenciált szervezeti formáit.
- Értékmegőrző, értékközvetítő szerep, hagyományápolás, esztétikai ítéloképesség fejlesztése, vizuális nyelv elsajátítása.
- Tehetség gondozás.
- SNI gyerekek ábrázolási tevékenységének segítése, támogatása.
- Nemzeti és nyelvhez-kultúrával való ismerkedés.
- ⇒ Nemzeti és nyelvhez-kultúra sajátos tér-forma-színvilágának megszerettetése a gyerekekkel.

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka a gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszköze, a belső képek gazdagítására épül a gyermeki alkotás. Ezért is fontos, hogy elegendő időt, teret és lehetőséget biztosítsunk az ábrázoló tevékenységekhez a nap folyamán.

A kreatív munkához olyan légkör szükséges, melybe a gyerekek szívesen bekapcsolódnak, örömmel végzik és az elrontott, sikertelen lépéseiket lelki feszültség nélkül javíthatják, vagy előlről kezdenek.

Ehhez méretben, minőségben megfelelő eszközöket biztosítunk a gyerekeknek. Kiválasztásukban a praktikum, a célszerűség, esztétikum dominál. Az általunk előkészített eszközök motiválják a gyerekeket a kreatív tevékenységre. Ilyen formában megjeleníthetik személyiségük kivetített darabját, melyben érzelmeik, vágyaik, szorongásai, fantázia és élményviláguk mutatkozik meg.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka barkácsolási technikák eszközei lehetnek a ragasztó, olló, filctoll, színes ceruzák, vízfesték, tempera, gyurma, só-liszt gyurma, színes papír, természetes anyagok, termények, stb., melyek mind hozzájárulnak az örömteli tevékenységhez.

Törekszünk a természetes, jó minőségű anyagok használatára. A különböző anyagokon keresztül újabb és újabb tapasztalatokat szereznek azok alakíthatóságáról, felületéről.

Az alkotó tevékenykedők körének, a mozgó gyerekektől védve, megfelelő helyet biztosítunk. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka a kötetlenség jellemzi, a gyermekek természetes érdeklődésére, tevékenységvágyára, hangulatára, érzélemvilágára építünk. A gyermekek képességeinek megfelelően tervezzük meg a tevékenység tartalmát. Fontos, hogy képesnek, kompetensnek érezze magát egy-egy feladat megoldásához, mert ha nem így van, legközelebb lehet, hogy bele sem kezd a munkába, mivel nem bízik saját képességeiben.

Általában mikro csoportokban tevékenykedünk, így valósul meg, hogy a gyermekek személyre szóló segítséget kapjanak. Különös figyelmet szentelünk az SNI gyerekeknek, ha kell, segítjük, de ha önállóan tud már valamit elvégezni, azt elvárjuk tőle, ezzel is növelve önbizalmát, az „én már tudom” érzését.

Alkotás közben gyakran énekelünk, mondókázunk, verselünk. Az elkészült alkotásoknak együtt örülünk. Arra neveljük a gyerekeket, hogy becsüljék meg társaik és saját munkájukat is. A gyermekek munkáit, alkotásait értékként kezeljük.

A gazdagon megélt tevékenységek, rácsodálkozások megtanítják a gyermeket a szépélvezetére.

Az ábrázolási tevékenységeken keresztül gyarapodnak a gyermekek matematikai ismeretei, alakul társas kapcsolata, gyakorolják a társas együttlét, viselkedés szabályait. Szem-kéz koordinációja, finommozgása fejlődik tépéssel, ragasztással, vágással. Percepció, verbális fejlesztés is teret kap itt.

A gyermekek munkájukkal maguk is tevékeny részesévé válnak az esztétikus környezet kialakításában. Az óvodát díszítő tárgyak, képek, gyermekmunkák is a hagyományápolást szolgálják.

Népi mesterségekkel a gyermeknapokon találkozhatnak a gyermekek agyagozás, gyöngyfűzés által.

A tehetséges gyerekek számára lehetőség nyílik rajzpályázaton való részvételre is, ahol képzügyességüket megjutalmazták.

Az esztétikai nevelés keretében az óvónő személyes példamutatásával modellt nyújt a gyermek számára. Megjelenésével, öltözködésével jelzi a napok, tevékenységek másságát. Megteremti a különböző gyermeki tevékenységekhez szükséges megfelelő öltözetet, pl.: festéshez festő pólót biztosít.

A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek, differenciált alkalmazásuk

A kisebb gyerekek játszva ismerkednek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés módjaival. Az anyag markolászása, gyurkálása, ütögetése, hengerítése, gömbölyítése önmagában örömet jelent. Náluk a tevékenykedés még fontosabb, mint az eredmény. Az építgetés, térbeli rakosgatás, rendezgetés játékanak alapvető eszköze. Vonzza őket a szín és festés technikája, a festett foltok, vonalak „használnak” valamihez, amiről beszélgetés indulhat ki.

A vegyes csoport kitűnő lehetőség arra, hogy a kisebbek hamarabb felfedezzék a nehezebb technikákat, bátrabban nyúljanak hozzá, mert lehetőségük van az utánzásra.

A nagyobbaknál már megjelenik az ember, környezet, tárgyak ábrázolása saját elképzelés alapján. S már a képi elemek rajzolásnál, festésnél egyszerű összefüggést mutatnak. Építésnél nagy térbeli alakzatok /kapuk, sor/ formálása jellemzi. Térábrázolása ugrásszerűen fejlődik. Színhasználatban is érvényesül a gyermek személyisége már. Egyre önállóan tevékenykednek és egyre pontosabb munkát készítenek. Igényesek saját munkájukra. Technikákat ismerik, önállóan, bátran használják, rendeltetésszerűen használják az eszközöket. Segítenek a kisebbeknek az új technikák elsajátításában. Ötleteinkkel segítjük

őket a játékok, bábok és különböző kellékek készítésében. Témáikban megjelenítik saját élményeiket, meséről, dalokról, ünnepekről, különböző eseményekről.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Formaábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket
- Színhasználatuk gazdag, egyéni, emberábrázolásukban kitérnek a részletekre is bátrabbak, ötletesebbek az építésben, téralakításban
- Képkialakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térvizonylatokat
- Örülnek az egyéni és közös kompozícióknak
- Fokozott önállósággal tudják használni a megismert technikákat, rácsodálkoznak a szépre, tudnak gyönyörködni benne
- Megfogalmazzák értékítéleteiket, tudnak beszélni az alkotásról
- Vizuális elképzeléseik, ajándéktárgyaik elkészítéséhez önállóan tudják használni a megismert technikákat
- ⇒ Németes csoportjainkban is a tevékenységek során egyéni módon megjelennek elképzeléseik, élményeik, munkájukban tükröződik a népművészet motívuma, színvilága
- ⇒ Hagyományok, szokások ápolásával, különböző ünnepekre való felkészüléssel pozitív kötődés alakul ki a gyerekekben a német nyelvhez, kultúrához.

V./ 5. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató-, és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza.

A Mozgási célok és feladatok óvodai megvalósítása segíti a gyermekek kiegyensúlyozott személyiségfejlődését, hisz a mozgás, a motoros képesség adják alapját a beszéd és gondolkodás fejlődését, az idegrendszeri folyamatok stabilitását s ez által nagymértékben hozzájárulnak a tanulási képességek, kompetenciák kialakulásához, fejlődéséhez. a reális énkép kialakulásához. képet ad általános (testi, szellemi, mentális) fejlettségéről. felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Az óvodai testmozgás mozgásfejlesztés a teljes óvodai életben jelen van, jelen kell lennie, ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása melyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pl. pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, kreativitás).

Céljaink:

- A gyermek az óvoda mindennapjaiban minél több lehetőséget kapjon természetes mozgásigényének kielégítésére csoportban legfőképpen szabadban figyelembe véve az egyéni szükségleteket és képességeket.
- A mozgás megszerettetése, testkultúra, az egészséges életmód és életvitel igényére nevelése, a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, ezzel járulunk hozzá

a harmonikus, összerendezett kis és nagymozgások kialakulásához, az értelmi képesség, az egész személyiség fejlődéséhez.

- Az egészséges növekedés elősegítése. Az összes szervrendszer funkcionális tulajdonságainak javítása, (légző, keringési, csont- és izomrendszer teljesítő képességeinek növelése)
- A mozgásos játékok alkalmazásával a kondicionális képességek fejlesztése (erő és az állóképesség), amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.

⇒ Nemzetiség Kisebbség egy-egy mozgásos játékának megismertetése

Feladataink:

- A gyermek funkcionális mozgásának a fejlesztése (járás, futás, mászás, ugrás, egyensúlyozás, dobás, elkapás, húzás, tolás, forgás, gurulás, függés)
- Fejlesztésénél egyéni adottságai és képességei figyelembe vétele mellett a fokozatosság elve érvényesüljön, hiszen a mozgásigénye, mozgás fejlettsége minden gyermeknek más és más.
- Meg kell teremteni az optimális feltételeket a rendszeres egészségfejlesztő testmozgásra, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó sokszínű, változatos mozgásos játékok és feladatok, kellő ideig tartó gyakorlására.
- A legtöbb mozgástevékenységeket, -játékba, azon belül a -szabad játékba - az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen be kell építeni. Ezeket a testmozgásokat kiegészítik az irányított mozgástevékenységek, amelyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére
- Olyan mozgásos játékok választása, amely minden gyermek számára szórakoztató, élményekben gazdag (népi játékok: ugróiskola, labdajáték) és örömteli érzelmi biztonságos légkörben zajlanak mely fejleszti a szociális képességeket, erkölcsi tulajdonságokat (alkalmazkodó döntési és együttműködő készség, társas kapcsolatok, önbizalom, bátorság, kitartás, siker és kudarcűrő képesség)
- Mozgáskultúra, mozgásos cselekvések elsajátítása, szép kivitelezése. Mindezekkel összefüggő elméleti ismeretek elsajátítása (vezényszavak, szakkifejezések).
- Gyermekben a kompetencia iránti igény, kialakítása - "Én meg tudom csinálni"
- Helyes testtartás alakítása, tartásjavító gyakorlatokkal és lábtornával, izomegyensúly kialakítása
- Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazását, a szabad levegő kihasználásával.
- A mozgást szerető kiemelkedő képességű, gyermekeknek differenciált feladatadása, ill. sportvetélkedőn való részvétel biztosítása. (Ovi-olimpia, Ovi-foci, Szivacs-kézilabda)
- Mozgásfejlődés folyamatos nyomon követése-fejlesztése
 - ⇒ A gyermekek számára a feladatok, gyakorlatok elvégzéséhez megfelelő módszer megválasztása: bemutatás, bemutattatás
 - ⇒ A kisebbség kultúrájából hozott mozgásos játékok megismerése, gyakorlása

Óvodánkban, a mozgásfejlesztésben kettő területet emelünk ki:

- a szabad játékot
- a szervezett mozgást

Szabad játék

A csoportszobában és az óvoda területén rendelkezésünkre álló játékszerek és mozgáshoz szükséges helyszínek mind szélesebb körű biztosításával és alkalmazásával tudjuk az egészségfejlesztő testmozgást elérni.

Sporteszköz téren korszerű kínálatunk van. VESCO, GREISVALD, labdák, karikák, rudak, szalag, gumiszalag, babzsák torna padok, szőnyegek zsámolyok, ugrószekrény, egyensúlyfejlesztő eszközök.

Korszerű UNIÓS játszóudvarunkon megtalálható gyermek mozgásfejlődéséhez szükséges játékok: mászóakák, csúszdák, hinták, egyensúlyozó eszközök.

A 250m² nagyméretű tornapályán bármilyen fogó- futó labdajátékok kezdeményezhetők, még sáros időben is. KRESZ pályánkon lehetőség van a motorozásra, biciklizésre és rollerozásra.

Alkalmat adnunk és segítséget nyújtunk az óvodásoknak arra, hogy mindent kipróbálhatnak, megtanulja, hogyan vigyázzon magára, és másokra.

A természetbe történő kirándulásokon engedni kell, hogy a gyermek kipróbálja önmagát (fára másszon, árkot ugorjon, domboldalra másszon, s onnan leguruljon, stb.).

A balesetektől nem félni kell, hanem megelőzni azokat, ezért pl. gumitéglákat tetetünk minden játékszer alá ahová szükséges.

Mindennapos mozgás:

Óvodánkban a frissítő, játékos együttmozgás 5 - 10 percben. Ezek lehetnek a nap bármely szakában.

Az együttmozgás anyaga:

- játékos gimnasztikai gyakorlatok eszközzel, vagy eszköz nélkül, esetenként zenére
- tartásjavító gyakorlatok
- lábboltozat javító gyakorlatok
- Komlexitáson keresztül bármely tevékenységi terület mozgáson keresztüli feldolgozása (ének-zene-tánc, környezet megismerés, matematikai feladatok)

A tervezett szervezett mozgás

Irányított mozgástevékenység

Tapasztalatunk azt mutatja, hogy a jó légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységben a gyermekek örömmel vesznek részt, így a sikeres jó hangulatú mozgásos tevékenységek a gyermekek számára pozitív élményt nyújt, ami újabb cselekvésre készíteti őket. Ennek hatására az irányított szervezett mozgás természetesen beépül a gyermekek spontán tevékenységébe, szokássá-igényévé válik.

A tudatosan tervezett és szervezett mozgásos foglalkozások vegyes csoportban heti 1 foglalkozás. A mozgásos foglalkozások ideje a heti rendben kerül rögzítésre

Az esélyegyenlőség végett nem követelünk meg egyen ruházatot, de szokják, meg hogy másban tornáznak, mint amiben vagyunk az oviban. Olyan ruházat legyen, ami nem akadályozza Őt az önfeledt mozgásban.

Vegyes csoportokban úgy kell a gyakoroltatást végezni, hogy mindig csak egy olyan feladat legyen, ami közvetlen óvónői irányítást, segítséget igényel.

Szükséges a dajka ill. a pedagógiai asszisztens segítsége a szervezési és végrehajtási feladatokhoz.

Lényeges, hogy a foglalkozások ne közvetlenül étkezés után kerüljenek lebonyolításra. A mozgásos foglalkozásokat is célszerű a szabadban szervezni, jó idő esetében kora tavasztól késő őszig ez megvalósítható a tornapályánkon.

A szabadban leginkább olyan feladatok vannak előtérben, amely helyigényesek (futógyakorlatok, labda-karikagyakorlatok stb.) Amennyiben ez nem lehetséges, a csoportszobákban minél nagyobb hely biztosítására kell törekedni és olyan feladatokat kell végeztetni, ami kis helyigényű (járás, csúszás, kúszás, mászás stb.) .

Ha kellő mennyiségű időt, eszközt, és lehetőséget kínálunk az óvodásaink számára, akkor kiválóan fejlődhetnek a mozgáskészségeik, vagy mozgásügyesebbé válnak. A tervezett foglalkozásokon nagyszerű lehetőség áll rendelkezésre a természetes mozgásokban mutatkozó lemaradások pótlására. Mivel ha a természetes mozgások fejlettségi szintje nem alakul ki kellő mértékben, akkor a későbbiekben (iskolában) jelentős nehézségek várhatók a különböző sportmozgások tanulásakor.

A tervezett mozgás anyaga

. A gyakoroltatás mindig egyéni fejlettség szerint történik.

A **kisebбекnél** a cél a tornázás megszerettetése, annak elérése, hogy minden gyermek elfogadja a foglalkozásokon való részvételt.

A kisebbek fő mozgásanyaga a természetes mozgásra és a nagymozgásokra épül (csúszás, kúszás, mászás, járás és futógyakorlatok). Megtalálhatók még az egyensúly és labdagyakorlatok, a hossz tengely körüli gurulás. A gyakorlatokat játékos, utánzó módon vezetjük le.

A **nagyobbaknál** mozgásanyaga bővül az ugrásokkal és dobásokkal. Itt is még nagy hangsúlyt kapnak a támaszgyakorlatok, bővülnek az egyensúly- és labdagyakorlatok és már gurulóátfordulást is végeztetünk. A gimnasztikai feladatokban a sokféle kézi szergyakorlatok, az ugrásokban a távol- és magasugrás, ill. a mélyugrás dominál. A támaszgyakorlatok, függőgyakorlatok főleg erre a korcsoportra jellemzőek. Bővülnek a dobás- és labdagyakorlatok is. Nagyoknál már a terhelés fokozatos növelésére, a pontos, fegyelmezett, kitartó gyakorlatvégzésre kell törekednünk. Kiemelt feladatunk a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúlyt megteremteni, a hanyag tartás ellen mozogni, amit sok kúszással, mászással, négykézláb járással, függéssel, szökdeléssel segítjük elő az óvodás gyermekek számára

A *mozgásos játékok* szerepe a mozgásigény kielégítésében, a képességfejlesztésben, az ismeretszerzésben és a feladatmegoldó képesség alakításában igen jelentős.

A mozgásos játékokban együttesen van jelen a játék és a mozgás hatásrendszere, mely által komplex módon fejlődik a gyermek személyisége.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.

A mozgásos játékokban lehetőségünk van a már kialakított mozgásmódok változatos gyakorlására.

Kisebбекnél csoportban szerep vagy utánzó játékokat játszunk, amelyek a testnevelési központi feladatát jelentik.

Nagyoknál elsősorban csapatalakító játékok kerülnek előtérbe. Kiemelt szerepe van a kooperatív játékoknak. Egymásért versenyezzünk és nem egymás ellen. Célunk, hogy a gyermek önmagával versenyezzen (már többet tudok!!) és a játék örömeért végezze el a mozgásos feladatokat.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Funkcionális mozgásformák kialakulása(járás, ugrás, dobás, elkapás, mászás, futás húzás, tolás, függés, forgás, gurulás, egyensúlyozás).
- Mozgás a gyermek természetes igényévé válik és beépül szokásrendszerébe.
- Megérti az egyszerű vezényszavakat, szakkifejezéseket.
- Saját testének, mozgásos képességeinek megismerésével ÉN tudatának kialakítása, térben való elhelyezkedése, irányok megfelelő használata.

- Mozgás közben mennyiségi és formai, vizuális és környezetismereti tapasztalatokat szerez.
 - Nagymozgásai koordináltak, precízek lesznek szem - kéz - láb koordinációja összehangolt.
 - Fejlődik kudarctűrő képessége, önfegyelme, kitartása, feladattudata, szabálytudata.
 - Erősödik egészséges versenyszelleme, kitartása, edzettebb teherbíróbb lesz.
 - Mozgásos játékoknál fogadja el, hogy nem mindenki egyforma képességű, fogadja be a gyengébb képességűeket is. A társakhoz való alkalmazkodás mozgás közben fejleszti önuralmát, toleranciáját, együttműködő képességét, akaratát.
- ⇒ Megismer más kultúrából hozott minél több mozgásos játékot. A közös mozgás öröme elősegíti a társas kapcsolatok alakulását.

V./ 6. Külső világ tevékeny megismerése, ünnepeink

Környezetünket megismerni a cselekvés, a kép, a szó egységében lehet, melyekkel kialakítjuk gyermekeinkben a kulturált, biztonságos életvitel szokásait, viselkedési formáit. A gyermek alapvető jellemvonásai fő vonalaiban már az óvodáskorra kialakul, de még rugalmas, alakulhat, formálódhat, finomulhat. Ezért ideális és fontos szakasza az ember életének az óvodáskor.

Céljaink:

- A természeti és szűkebb lakókörnyezet felfedezése során gyermekeink pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti- emberi-tárgyi világ értékei iránt, miközben különös figyelmet fordítunk a nemzetiiségi, és más különbözőséggel élő gyermekekre
- A környezetét, természetet szerető, védő gyerekek nevelése
- Hagyományokhoz, ünnepeinkhez, szülőföldről kötődő pozitív szálak formálása, különös tekintettel a migráns gyerekek otthonról hozott értékeinek megőrzésére
- A környező világ megismerése során mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggések felismertetése, és azok játékos tevékenységek közben való alkalmazása

⇒ Nemzetiiségi szokások, kultúra, hagyományok megismertetése, tisztelete.

Feladataink:

- A gyerekeket hozzásegítjük az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez, a környezet kultúra alakításához.
- Az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszert úgy alakítjuk ki, hogy az a gyerekek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tapasztalataira épüljön.
- Megteremtjük annak lehetőségét, hogy a gyerek a játékon, alkotómunkán, művészeteken, saját tevékenységén keresztül szerezhessen meg azokat az élményeket, melyek felkeltik benne a vágyat a környező világ megismerésére.
- Lehetővé tesszük a gyerekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Minél több olyan természetes környezetben lévő helyzetet teremtünk spontán és szervezett helyzetben, melyben rendkívül hatásosan fejleszthető a gyerekek kommunikációs készsége, szókinccse a személyes beszélgetések során.

- Alkalmi és folyamatos megfigyeléseket alkalmazva lehetővé tesszük, hogy saját maguk ébredjenek rá a környezetük változásaira, szépségeire.
- Folyamatosan figyeljük az évszakok változásait, jelenségeit, az időjárást, növényeket, állatokat.
- Lehetőséget teremtünk egyszerűbb kísérletek elvégzésére növényekkel, vízzel, levegővel, talajjal
- Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeinknek legyenek ismereteik a közlekedésről, közlekedési eszközökről
- Megteszünk mindent annak érdekében, hogy megértsék a szelektív hulladékgyűjtés lényegét.
- Olyan óvodai légkört teremtünk, melyben a gyerekek játszva sajátítják el az alapvető viselkedésszabályokat, saját személyi adataikat, a szüleik nevét, foglalkozását, valamint embertársaik tiszteletét, egymás megbecsülését
- Kiemelt fontosságúnak tartjuk az egészségvédelmet, a testrészek és azok funkcióinak ismeretét, valamint a környezettudatos életvitelre nevelést
- A természetet óvó, védő, gondozó gyerekek nevelését tartjuk alapvetőnek
- Felismertetjük az ok-okozati összefüggéseket, megalapozzuk a logikus gondolkodást
- A gyerekek igényeihez igazodva játékos matematikai tartalmú tapasztalatszerzést szervezünk
- Tevékenységeinkbe igyekszünk bevonni a különbözősséggel élő gyermekeket is, ezzel megteremtjük a toleranciára épülő derűs légkört
- Ápoljuk a magyar és német nemzetiségi ünnepek hagyományait
- ⇒ Cselekvés közben alkalmazzuk az aktuális témakör német nyelvű szókincsét

Az új gyerekek az óvoda elfogadása után kezdenek ismerkedni annak közvetlen környezetével. A valóság bemutatása során „látni” tanítjuk meg a gyerekeket. Együtt gyűjtjük a terméseket, leveleket, kavicsokat – az aktuális időszak tárgyait. Ezekre jó alkalmak a kirándulások, séták, amiket a gyerekek életkorát figyelembe véve szervezünk. Kisebbségekkel még csak az óvodánk környékére, míg nagyobbakkal akár erdei túrára is elmegyünk. A folytonosságot megtartva az összegyűjtött kincseket felhasználjuk barkácsolás során, de játékba ágyazott matematikai tapasztalatszerzésre is. Természetvédelmi területekre, folyópartra, madár lesre is ellátogatunk az év végi kirándulások keretei között, de lovaglás, lovas kocsikázás, állatok megfigyelése is szerepel az anyagkiválasztásban. A kertés házban élő családoktól rendszeresen kapunk meghívásokat, így dió-szőlőszüretre és almasedésre is sor kerül.

Óvodánkban kiemelt szerepet kap a témák projekt rendszerű kidolgozása. Nagy hangsúlyt fektetünk a különböző témakörök alapos körbejárására. Október hónapban hagyományunkká tettük a különböző „zöldsfesztiválokat” (répa, tök, alma, dió stb), áprilisban pedig a „Föld napja” alkalmából mindenre kiterjedő projekt hetet tervezünk.

Az udvarunkon lévő KRESZ pálya (kétsávos, burkolt „úttest”) lehetővé teszi, hogy a gyerekek a gyakorlatban szerezzék tapasztalataikat a közlekedésről rollerrel, kerékpárral és motorral. Színházba és kiállításokra látogatunk el közösen, eközben lehetőség nyílik a tömegközlekedés gyakorlására is.

Belső igényre kívánjuk alakítani az egészséges életvitel szokásainak követését. Ennek érdekében gyümölcs- és zöldségnapokat tartunk, szinte mindennapossá válik a vitaminfogyasztás.

Környezetünk mennyiségi és formai viszonyai

A matematika nagyon elvont, és ehhez úgy tudjuk a legsikeresebben elvezetni a gyerekeket, ha sok és változatos tapasztalási lehetőséget biztosítunk, melyben a gyerekek cselekvő résztvevők. Munkánk akkor a leghatásosabb, ha sok érzékszervi és mozgásos élményt nyújtunk.

A legjellemzőbb matematikai tevékenységformák:

Tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása

- szétválogatás
- sorba rendezés
- osztályozás

Számfogalom alapozása

- mennyiségek összemérése
- halmazok párosítása
- mérések különböző egységekkel
- kis számok felismerése összkép alapján

Tapasztalatok a geometria körében

- építések, alkotások szabadon és másolással
- tájékozódás a térben és síkban ábrázolt világban

A környezet védelmére nevelés

A tapasztalatszerzésben döntő helyet foglal el óvodánk udvara, és a minden csoport számára kialakított növényes kert. A Föld napjára minden gyerek hozhat egy virágpalántát, amit önállóan ültet el, és azután folyamatosan gondoskodik róla. Ezen túl fűszernövényeket és zöldségeket is ültethetnek, melyek fejlődését nyomon követve a végén a terméseket el is fogyaszthatják. Mindezzel hozzájárulunk az esztétikus, gondozott, tisztán tartott környezethez, amely különösen fontos a hátrányos helyzetű gyerekek szempontjából, mert így előttük van a pozitív minta.

Tudatosítjuk a gyerekekben, hogy az élőlények a természetes környezetükben a legszebbek. Együtt vigyázunk kiskertünkre, gondozzuk, locsoljuk növényeinket, tisztán, rendben tartjuk óvodánk udvarát és télen gondoskodunk a madáretetésről.

A fejlődés jellemzői:

Kisebb gyerekek megnevezik testrészeit, az alapvető testápolási teendőket ismerik. Tudják saját, és társaik nevét, jelét, valamint az óvónőket és dajka nénit megszólítani. Eligazodnak az óvodában és az udvaron, de még nem biztonsággal. Felismernek egy pár zöldséget, gyümölcsöt, virágot, növényt, állatot és megnevezik azokat. Tisztában vannak az alapszínekkel és használják is azokat. Tudják, hogy gyalogos közlekedéskor mik a legfontosabb teendők.

A nagyobbak már a teljes nevüket is elmondják, valamint a családtagjaikat és a szülők foglalkozását is megnevezik, és tudják hol laknak. Testrészeit -és érzékszerveiket felsorolják, és ismerik a legtöbb funkcióját. Fel tudnak sorolni közlekedési eszközöket. Az óvodában és környékén már jól tájékozódnak, képesek a környezetükben lévő növényeket, állatokat megadott szempontok szerint összehasonlítani. Az időjárás változását szívesen nyomon követik, öltözködésükkel összefüggésbe hozzák. Szeretnek a kertben és a csoportban lévő növényekkel is foglalkozni, ültetnek, locsolnak. Néhány egyszerű tulajdonság alapján képesek tárgyakat szétválogatni, sorba rendezni, meg tudnak különböztetni eltérő alakú tárgyakat, építményeket. Megismerik az „ugyanolyat”. Észreveszik a természetben bekövetkező változásokat, így az évszakok főbb jellemzőit is megnevezik, különbséget tudnak tenni az évszakok között, az időjárási jelenségeket összefüggésben látják az évszakokkal, felfedezik az ok-okozati összefüggéseket. Ismerik a környezetükben lévő növényeket, és azok gondozását, ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat és azok életmódját. Részletesebben ismerik testrészeit, érzékszerveiket, tudják ezek funkcióit, igényesek testük tisztaságára. Tudják az alapvető közlekedési szabályokat, és a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, betartják őket. Ismerik a napszakokat és az

ahhoz kapcsolódó tevékenységeket. Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat. Alakul ítéliképességük, fejlődik tér, sík, mennyiségi szemléletük, megkülönböztetik az irányokat, tárgyakat külső jegyeik szerint összehasonlítanak.

Óvodánkban ünnepelhető jeles napjaink

Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, a témához illő változatos tevékenységi lehetőségekkel. Az előkészületeket a komplexitás jegyében projekt módszerrel a szülők bevonásával visszük véghez. Ünnepeink alkalmával az együtt játszás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Ügyelünk arra, hogy minden ilyen ünnep, jeles nap, vidám hangulatú, színes legyen.

Ősz jeles napjai:

- Őszi fesztivál /zöldség, gyümölcs/
- Márton nap / nov. 11/

Tél jeles napjai

- Advent
- Nagyinap
- Mikulás
- Karácsony
- Farsang

Tavaszi jeles napjai:

- víz napja
- Húsvét
- Föld napja
- Anyák napja
- Gyerek nap

Óvodánk hagyományos ünnepei:

- nemzeti ünnepünk: március 15.
- születésnapok megünneplése
- évfűzáró
- ballagás

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyerekek különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködnek szépségükben: tapasztalatok, ismeretek és élménynek segítségével.
- Az időjárási jelenségeket összefüggésben látják az évszakokkal.
- Ismerik a környezetükben lévő növényeket, és azok gondozását.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat és azok életmódját.
- Megnevezik testrészeit, érzékszerveiket, tudják ezek funkcióit, igényesek testük tisztaságára, a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak kialakulása.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket, ismerik a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Tudják lakcímüket, szűleik nevét, foglalkozását, saját születési adataikat.
- Ismerik a környezetükben lévő néhány intézmény rendeltetését (iskola, posta, bolt), tudnak foglalkozásokat megnevezni és értelmezni.

- Felismerik és megnevezik környezetük színeinek sötét és világos változatait, árnyalatait.
 - El tudnak igazodni kis segítséggel a napszakok között.
 - A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat.
 - Alakul ítélőképességük önálló vélemény és döntéshozataluk kortárskapcsolatok és a környezet alakításaiban fejlődik tér, sík, mennyiségi szemléletük, megkülönböztetik az irányokat, tárgyakat külső jegyeik szerint összehasonlítanak.
 - Tisztelik és óvják környezetüket, és a hagyományokat, megbecsüli a természet és a környezete szépségeit, megismeri a szülőföld családi és tárgyi kultúra értékeit.
 - Becsülik, és elfogadják embertársaikat hovatartozás nélkül, megérti, hogy az emberek különböznek egymástól.
-
- ⇒ Nemzetiségi kommunikáció terén alapvető utasításokat megértik.
 - ⇒ Ismerik németül a testrészeket, testápolási teendőket.
 - ⇒ Megnevezik az évszakokat és az alapvető kifejezéseket.
 - ⇒ Ismerik a közlekedési eszközök német megfelelőjét.
 - ⇒ Bemutatkoznak, és alkalmazzák a köszönési és udvariassági formákat.

V./ 7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés szempontjából fontos az óvodás gyermekek munka jellegű tevékenysége,- amit önként örömmel szívesen végez -mely a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutat, és egyben az életre való felkészítést jelenti.

Céljaink:

- Olyan játékos szituációk teremtése, melyben gyermekeink megszerzik azokat a képességeket, amelyekkel életük folyamán helyt tudnak állni, és munkát szerető, megbecsülő emberekké válnak.
- Helyzetek, szituációk kihasználása a közösség erősítése, a munkamegosztás érdekében
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) kialakítása a gyermekben

Feladataink:

- Játék közben olyan munka jellegű tevékenységek tervezése, melyeket a gyerekek önállóan és önkéntesen végezhetnek.
- Ezek kedvvel, szívesen végzett tevékenységek legyenek, melyek által sikerélményhez jutnak a gyerekek.
- Lehetővé tenni, hogy a gyerekek a legszükségesebb eszközök, szerszámok használatát elsajátítsák, valamint egymás, és a felnőttek munkáját tiszteletben tartás
- gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést igényel, különös tekintettel a hátrányos helyzetű, valamint a különbözőséggel élő gyermekek beintegrálására
- A tervezésbe bevonni a csoportban segítő dajkát, pedagógiai asszisztenst, aki szintén példaértékű a gyerekeknek
- Cselekedtetés közben minden lehetőséget kihasználni a elismerésre (testi érintés, dicséret...) a nyelvi fejlesztésre a személyes példamutatás elvét megtartva

- Öltözködésnél és testápolásnál mondatmodellek használata, passzív szókincs bővítése
- ⇒ Német nyelven egyszerű utasítások használata, melyek megkönnyítik az eligazodást a mindennapos munkában

Az óvodai munka jellegű tevékenység játékból bontakozik ki, melyet a gyerekek önmagukért, majd a közösségért végzik. Ezek a tevékenységek örömet okoznak, így normák, szabályok, értékek kialakulásához vezetnek. A kitartás, felelősségérzet, kötelességteljesítés alakításának eszközei, valamint a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A munka adásánál fontos, hogy észrevegyük a gyerek nyitottságát, helyzetfelismerő képességét, fejlettségét.

A kisebb gyerekek is már részt vesznek a rend fenntartásában, mind az udvaron, mind a csoportszobában a képességeiknek megfelelően. Figyelemmel kísérik az élőlények gondozását, segítenek tavasszal a magvetésben, ősszel pedig a levelek összegyűjtésében. Óvónői segítséggel megöntözik a virágokat, veteményeket.

A nagyobb gyerekek folyamatosan részt vesznek a rendrakásban és tartásban, tudják az eszközök, játékok helyét. Az óvónővel együtt díszítik a csoportot és segítik a kisebbeket. Rendszeresen közreműködnek az élőlények gondozásában, egyre több időt töltenek egy-egy tevékenységben.

A legnagyobbakra már minden munkatevékenységben bármikor lehet számítani. Értékeléseinkben dominál a buzdítás, a megerősítés, amely a gyerekek saját magához mérten fejlesztő hatású kell, hogy legyen.

Az óvodai életben kiemelkedő munkajellegű területek:

Önkiszolgálás:

- testápolás,
- öltözködés
- tízórai
- uzsonna

Naposi munka, amely a csoportok összetételétől függően alkalmazható

Udvari munka jellegű feladatok:

- Tavaszi, őszi nagytakarítás, gereblyezés, levélseprés, téli munkák
- Homokozó és környéke rendben tartása
- Az udvar folyamatos tisztántartása

Csoport életéhez kapcsolódó feladatok:

- Ünnepi készülődés, teremdíszítés, ajándékkészítés
- Szalvétahajtogatás, törülközők cseréje
- Teremrendezés, játékok elrakodása, ecsetmosás
- Munka a kiskertben, viráglocsolás, ültetés
- Növénygondozás a csoportban

Megbízások teljesítése épületen belül: tudjanak meghatározott helyre elmenni, (pl. csoportokba, óvodavezetőhöz fénymásolni) segítség a kisebbeknek.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- A gyerekek szeretnek egyedül és közösen is dolgozni
- Rájuk bízott feladatot igényesen, önállóan, örömmel elvégzik
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások teljesítésére
- Közreműködnek szűkebb környezetük rendben tartásában és a növények gondozásában.

- Segítenek társaiknak, különös tekintettel a kisebbekre, és a hátrányos helyzetű gyerekekre.
- Kialakul bennük a tolerancia érzése.
- Szeretnek meglepetést készíteni egymásnak, szüleiknek.
- Munkájukban kitartóak, felelősségtudóak, szabályokat betartják.
- Tiszteletben tartják és elismerik mások munkáját.
- Kialakulóban van önálló helyzetfelismerő képességük.
- Ismerik az eszközök, szerszámok nevét, használatát, szabályát és azok veszélyeit
- ⇒ A kisebbség nyelvén megértik az elhangzó egyszerű utasításokat, kifejezéseket

V./ 8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermekek úgy tanulnak, ahogyan játszanak.

Óvodás korban a játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik. A gyermekek esetében a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre. Közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz, azaz tanul a kisgyermek. Játék során, játék közben észrevétlenül tanul, tapasztalatokat szerez. Tehát a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere.

Céljaink:

- Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak, képességeinek a környezetéből és az óvodai élet során megszerzett ismereteinek, tudásának fejlesztése
- Minőségben és használhatóságban minél több ismeretet kapjanak a gyerekek.
- Érzékszerveket igénybe vevő tapasztalások és sokoldalú cselekedtetés.
- Az óvodás gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, az azt támogató környezet megteremtése.
- Építkezés az előzetes tapasztalatokra, ismeretekre.
- Tevékenykedés általi tapasztalatszerzés biztosítása
- Erős, önkéntes belső motiváltság kialakítása és fenntartása.

Feladataink:

- A gyermek veleszületett, spontán játékos tapasztalatszerzésre, kíváncsiságára, érdeklődésére és természetes cselekvéses tanulási vágyára építünk, ezeket a motívumokat erősítjük.
- Elegendő lehetőség biztosítása spontán és indirekten irányított tapasztaláshoz, felfedezéshez, cselekvéses tanuláshoz, a gyakorlati problémamegoldáshoz
- sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását
- Örömet okozó és egyéni teljesítőképességekhez igazodó feladatmegoldások rendelése.
- Sikerélményre és pozitív élményekre építő tevékenység-szerzés.
- Értelmi képességek (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás) és beszédészlelés, beszédértés, kifejezőkészség fejlesztése.
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés helyzetek teremtése.

- Gyermeki önállóság, kitartás, feladattudat, önmaguk határainak felmérése- elfogadása, helyes problémamegoldás.
- A gyermekek kérdéseire épülő ismeretszerzését kíváncsiságuk kielégítésével, verbális aktivitásuk, kedvük fokozásával segítjük elő.
- Hiányos tapasztalataikat pótoljuk, a meglevőket gazdagítjuk, emlékezetüket fejlesztjük válaszainkkal.
- Az óvodapedagógust, mint utánczandó tanulási mintát pozitív attitűdként jelenítjük meg.
- A kiemelkedő képességű gyermekeknek is biztosítjuk a megfelelő tárgyi és személyi feltételeket a tehetség-gondozásra, lehetőséget keresve szakember bevonására.
- Szorosan együttműködünk a fejlesztő pedagógussal.
- ⇒ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek tekintetében különös tapintattal valósítjuk meg az egyéni jellemzők és igények reális fejlesztését.

A tanulás tartalma

A tanulás, mint folyamatos, jelentős részében utánczandó, spontán tevékenység, az egész gyermeki személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Folyamatos, mert az óvodai élet valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül spontán vagy irányított módon tanuljon a gyermek. Így a tanulás szerves része a nevelési folyamat egészének. Kihasználjuk a nap folyamán adódó helyzeteket (természetes és szimulált környezetben, óvodában és óvodán kívül, a kirándulásokon vagy bármilyen más óvodánk által szervezett tevékenység formában, szervezeti és időkeretben felbukkanó lehetőségeket).

Célkitűzésünk, hogy egyszerre, egy időben kevesebbet, de minőségben és használhatóságban mégis több ismeretet kapjanak a gyermekek. Ugyanígy fontos, hogy a minél több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés prioritás a 3-6-7 éves korú gyermekek fejlődése szempontjából.

A gyermeki tapasztalást nem lehet kiváltani vagy helyettesíteni, hiszen maga a tevékenykedés általi fejlődés a lényeg. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során ebből kívánunk kiindulni. A céltalan tevékenységben hirtelen felismerés születik, az eredmény valóságos produktum, és a „tettem valamit”, „létrehoztam valamit” élménye kíséri.

A játékon belül a motoros, a szociális és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg.

Fontos az a szempont is, hogy azok a tanulási tapasztalatok, melyeket a gyermekek óvodás korban szereznek, hatással lehetnek iskolai tanuláshoz való viszonyukban. Így nem mindegy, hogy milyen érdekeltség fejlődik ki a tanulás csíráinál. Később örömmel tanul-e, képes lesz-e saját motiváltságából kiinduló erőfeszítésre a tanulás során?

Ennek a belső motivációnak a kialakítását kezdjük meg az óvodáskorban. A tanulási tevékenység folyamatában szeretnénk elérni, hogy a tevékenységekben a gyermekek örömmel és önkéntesen vegyenek részt.

Szem előtt tartjuk, hogy NE külső motiváció (pl. jutalom) készítse őket erre. Minden gyermek esetében egyéni képességeinek megfelelő feladatokról van szó, egyéni adottságaik figyelembe vételével, így ennél a területnél is alkalmazhatjuk a differenciált bánásmódot.

A sikerélményekkel, a buzdítással, támogató magatartással tudjuk helyes irányba terelni a tanulás folyamatát, hogy testi-lelki-szellemi értékeik és hiányosságaik reális tudatában minden óvodásunk a saját teljesítő képességének magasabb fokára juthasson el.

A szilárd és pozitív tanulási motívumok kialakulása egész életre szóló jelentőségű, hiszen a belső energiaforrás az alapja a személyiség adaptivitásának, fejlesztésének. Az óvodai életünk során ezeknek a tanulási motívumoknak fejlesztése kiemelt szerepű: kíváncsiság,

érdeklődés, játékszeretet és alkotási vágy valamint törekvés az optimális tanulási teljesítményre.

Utánzásos, minta- és modellkövetéssel sajátítják el a gyermekek az óvodai tevékenységek normáit, az eszközök használatát, az egymás iránti viselkedésre vonatkozó szabályokat, szokásokat. Ezért fontosnak tarjuk a helyes megnyilvánulásaik megerősítését és a cselekvéses, verbális és nonverbális megnyilatkozásaikkal pozitív példa adását.

Minden gyermek számára megkeressük a megfelelő szintű, neki örömet okozó feladatot. Így az optimális teljesítményvágy kialakításával és fenntartásával a sikeres tanulás feltételét teremtjük meg.

Speciális képességek fejlesztése-tehetséggondozás

Kiindulópont lehet az integrációs elv, tehát alapvető feladat az egyéni különbségek kezelése. A tehetség kibontakozásához az átlagosnál erősebb motiváltság, fejlettebb kognitív (tanulási) és szociális kompetencia szükséges. Az óvodának nem a speciális tehetség fejlesztése a feladata, hanem az általános alapok fejlesztése, az érdeklődési irány erősítése.

Emellett fontos, hogy:

- a lassan érők, fejlődők is tehetséggé fejlődhetnek, ugyanakkor
- a gyorsan fejlődők többsége nem válik valamely terület tehetségévé.

Az óvoda feladata NEM az egyforma szintűvé, hanem az egyéniséggé nevelés!

A speciális képességek fejlesztésére irányuló pedagógiai törekvéseink célja, hogy hozzásegítsük a gyermekeket korunk és társadalmunk kultúrájában való tájékozódáshoz és ezen keresztül a társadalmi beilleszkedéshez.

Az ép gyermekek is sokban különböznek egymástól, nevelésük során figyelembe kell venni egyéni igényeket:

- egyrészt jelentősen eltérő a fejlettségük mértéke
- másrészt az is változó, hogy mely területeket érint jobban, melyeket kevésbé

A gyermekek egyéni igényeihez igazodva folyamatosan kutatjuk a megfelelő szakirányban fellelhető és a fejlesztő pedagógustól érkező gyakorlati útmutatásokat, fejlesztő játékokat.

A tanulás szervezeti formái

Az óvodai élet tapasztalatszerzései kétféle keretben valósulnak meg.

Kötetlen tevékenységek: a gyermek akkor és addig vehet részt, ameddig az érdeklődése és figyelme terjed. Saját tempójában, sürgetés-mentesen tevékenykedhet, ezért több időnk és lehetőségünk adódik az egyéni fejlesztésre.

Kötött tanulási helyzet résztvevőjeként már nemcsak belső igényeitől, hanem az óvónő által kitűzött tevékenységi feladattól is függ.

A kötöttség azonban nem jelenti a gyermek spontán érdeklődésének, aktivitásának korlátozását.

Mindenki szerezhethet tapasztalatot az adott témáról is, és az közös feladatmegoldások, együttes tevékenységek lehetőségeiről, a türelem és elfogadás módjairól.

Az oldottság a játékosság az élményszerűség, a merevségtől való mentesség mindkét formánál elengedhetetlen követelményünk.

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Felfedezéseket tesz és érdeklődik közvetlen és tágabb környezete tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
- Szándékos figyelme életkorának és fejlettségének megfelelő.
- Egyszerű feladatokat megért és pontosan végrehajt.
- Fogékony az új ismeretek befogadására.
- Problémákat, és megoldási lehetőségeiket felismeri, dönteni tud és egyénileg megoldja.
- Képes elsajátított ismeretei szándékos felidézésére.
- Tevékenységének értékelését elfogadja, önmagát reálisan ítéli meg.
- Helyzethez mértén kívárja, míg rákerül a sor, önuralma van.
- Munkatempója, feladattartása életkorának, fejlettségének megfelelő
- Irányított tevékenység során megfelelő magatartást tanúsít, önfegyelme van.
- Él benne az iskola és a tanulás iránti vágy.
- ⇒ Nemzetiségi, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek önmagukhoz mértén megközelítik, vagy eléri a kívánt fejlettségi szintet.

V/9. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI VALAMENNYI TEVÉKENYSÉGI TERÜLETEN AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben, majd az iskolában, az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteit kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

– az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

– megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

– a cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

– érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában,

életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ;

különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és

mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

–elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek

–egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

–feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

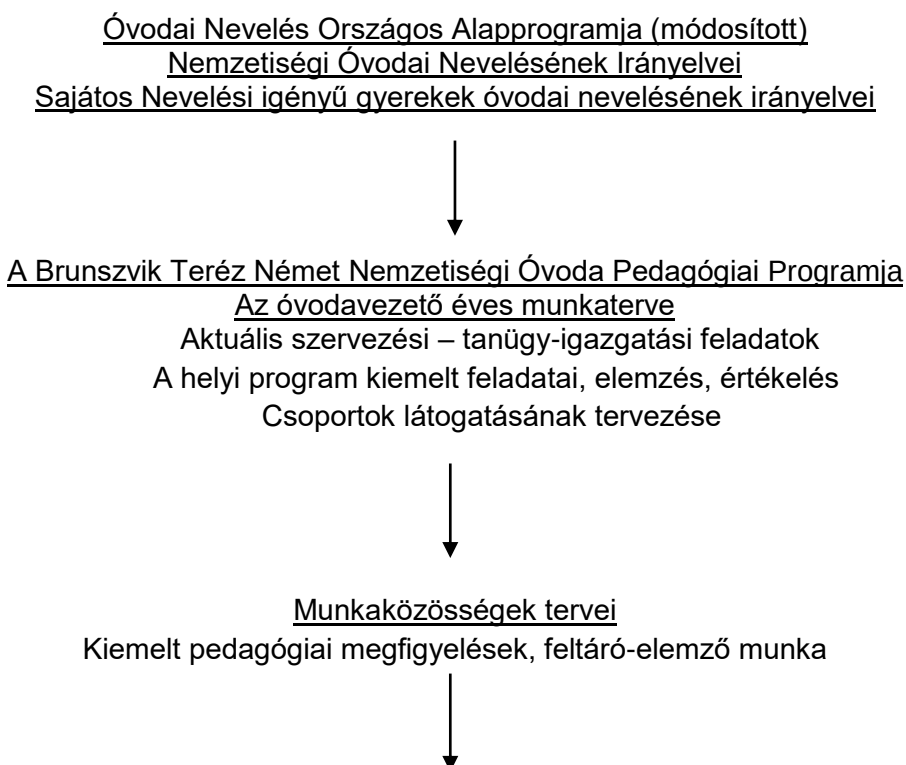
3. A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VI. Programunk ellenőrzése, elemzése, értékelése

A programunk működését tervező és elemző dokumentumok

A gyerekcsoportok nevelési – tevékenységi programja

Egyéni fejlesztés, fejlődés dokumentumai

Egyéni fejlettséget diagnosztizáló, tényfeltáró, helyzetelemző és fejlesztési feladatokat tervező dokumentum, amely 3-6-7 éves korig terjed ki (a nevelési és tanulási folyamatokra is)

Felvételi és mulasztási napló

Pontos adatvezetés, naprakész nyilvántartás

Programunk sikerkritériumát a „Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén” címmel kiemelt programelem jelenti. Ehhez viszonyítva elemezhető, ellenőrizhető, értékelhető a gyermekek fejlettségi szintje.

A program ellenőrzésében az óvodavezető irányításával valamennyi pedagógus részt vesz.

VII. „ EGY NYELV – EGY SZEMÉLY „

Német nemzetiségi program

1. Bevezető

Óvodánkban sok éve folyik német nyelvi ráhangolás. 1997 szeptemberétől a Német Kisebbségi Önkormányzat felkérésére beindítottuk első német nemzetiségi csoportunkat. A városunkba érkező német családok és az itt élő kétnyelvű, ill. migráns családok óvodáskorú gyermekei számára biztosítottunk és biztosítunk ma is német nemzetiségi óvodapedagógusaink segítségével német nyelvi környezetet.

Németes csoportjaink számának növekedése is azt mutatja, hogy egyre több szülő tartja fontosnak, hogy már óvodáskorban találkozzon gyermeke egy idegen nyelvvel, esetünkben a némettel. A mai kor gyermeke ugyanakkor megnövekedett társadalmi elvárásokkal is szembesül majd élete folyamán, amiknek teljesítéséhez a kisgyermekkorú német nyelvi nevelés is hozzájárulhat. Mi vagyunk hivatottak ezeket az elvárásokat úgy kielégíteni, hogy a gyermek érdekében összhangban minél természetesebb módon, játékos közegben, erre a korra jellemző sajátos nyelvelsajátítási formában történjen.

„Egy személy – egy nyelv”

Munkákat egy speciális nyelvelsajátítási módszerre: az „egy személy – egy nyelvre” építjük. Lényege a két nyelv – magyar és német – folyamatos, az egész óvodai életet átható jelenléte. A csoportban dolgozó óvónők egyike a magyar, a másik a német nyelvet képviseli. A magyar és német nyelvi nevelés megoszlása 50 – 50 %, heti váltásban. Óvodánk tehát mindkét nyelvet fejlesztését szolgálja.

Pedagógiai programunk kiválóan alkalmas a német anyanyelvű, a Magyarországon élő kétnyelvű családok, valamint a magyar családok gyermekeinek együttnevelésére függetlenül attól, hogy a gyerek idegen nyelvként, / német gyereknek a magyar, mint idegen nyelv / vagy kisebbségi nyelvként találkozik a némettel.

A kisgyermekkorban rejlő speciális adottságokra építünk:

- kisgyermekkorú artikulációs bázis
- testbeszéd fokozott megértetése
- utánzási képességre
- kisgyermekkorú abszorbeáló képességre
- még élő, anyanyelv elsajátítását szolgáló tanulási – és kommunikációs stratégiákra
- nyelvi szabályok rendszere iránti érzékenységre

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek sose érezzen kényszert, hogy valamit meg akarunk tanítani vele. Ha a nyelvelsajátítási feladatokat számukra különösen kedvelt tevékenységhez kapcsoljuk, akkor érdeklődésük, kíváncsiságuk, élményeik talaján, az utánzáson alapuló nyelvgyakorlás lehetőségét biztosítottuk.

Mindez akkor a legeredményesebb, ha nincs eredmény centrikusság, és nem vesszük el a gyerek kedvét azzal, hogy állandóan javítjuk őket.

Az ingerekre fogékony kompetens gyerekek nagy érdeklődéssel fordulnak társas és természeti környezetük felé. Ezt kihasználva felkeltjük a gyerekekben a nyelvi érdeklődést és kedvet csinálunk a kommunikációhoz. Pedagógiai munkánk folyamatát a pozitív megerősítés

motiválja. Minél több lehetőséget biztosítunk a gyerek szókincsének és kifejezőkészségének fejlesztésére, passzív nyelvi ismeretének aktivizálására.

A gyerekek nyelvelsajátítási sajátosságainak figyelembe vételével tervezzük meg a nyelvi fejlesztést. Minden esetben a már előző héten magyar nyelven megalapozott anyagot dolgozzuk fel a nemzetiség nyelvén. Ehhez elengedhetetlen, hogy az egy csoportban dolgozó óvónők szakmai és nevelési kérdésekben egyetértsenek.

Nagy hangsúlyt fektetünk a német nyelv elsajátításánál az egészséges életmód és a környezettudatos életvitel kialakítása mellett a kompetencialapú nevelésre, mely a cselekvésből kiinduló gondolkodásra nevelésen túl a tevékenységen alapuló fejlesztést foglalja magában. A kompetencia alapú nyelvelsajátítás nem arról szól, hogy minden gyereknek egyforma szinten kellene tudni a tervezett anyagot a tanév végére, ellenkezőleg: képesség, cselekvő tevékenység, részvétel a meghatározó.

2. Nemzetiségi programunk feladatai

Óvodánk nemzetiségi nevelésének céljai, feladatai, feltételei

Programunk a 2011. évi CLXXIX. Tv. és a 20/2012. (VIII.31.) EMMI r.és annak 1., 2. sz. melléklete, az Óvodai nevelés országos alapprogramjával, a helyi pedagógiai programunkkal összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatait.

A nemzetiségi óvodai nevelésének irányelve meghatározza az óvodánkban folyó sajátos pedagógiai munka alapelveit, célját, feladatát és feltételeit.

Céljaink:

- Az óvodás korú gyermek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismertetése, elsajátíttatása, a kulturális hagyományok átöröklése.
- Törekedni arra, hogy a gyerekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett figyelembe véve a gyermek nyelvismeretét, minél teljesebbé váljon a nemzetiség nyelvén való kommunikációnk.
- Kétnyelvűség alapozása és személyiségfejlesztés, a többnyelvűség a gyerekeknél más kultúrák jobb megértéséhez vezet
- Nemzetiségi identitástudat kialakítása és fejlesztése

Feladataink:

- A játékos nyelvelsajátítást, az életkori sajátosságok figyelembevételével, tudatosan felépített tematika segítségével megszervezni, változatos módon, hogy a gyerekek a mindennapi életben hasznosítható nyelvtudásra tegyenek szert
- Anyanyelvi környezet biztosítása
- Kontextualizálás: rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítani az utánzason alapuló nyelvelsajátítást,
- Szemléltetés, érzékeltes és cselekedtetés ill. az „egy személy - egy nyelv” egysége, miszerint ugyanaz a személy ugyanabban a szituációban ugyanazon a nyelven szólaljon meg – így biztosítva van a két nyelv állandó jelenléte
- Felkészíteni a gyermeket a nemzetiségi nyelv iskolai tanulására
- 3-7 évesek együttnevelése, differenciálás és egyéni bánásmód elveinek figyelembe vételével
- idegen nyelvek létének tudatosítása, befogadás előkészítése, hallás utáni értés és beszédkészség fejlesztése, nyelvre való ráhangolás

- A gyermeket a saját képességein keresztül fogadjuk el elsősorban, ott és akkor segítünk, amikor szüksége van rá
- A kompetenciákat egymással összefüggésben és nem külön-külön érvényesítjük az ismeretekbe és tevékenységekbe ágyazott képességfejlesztés megvalósítására való törekvés a különbözőség elfogadásával és differenciálással
- A multikulturális nevelés kiemelt feladatunk, ami biztosítja a pozitív kötődés kialakulását a másik kultúrához
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését.

Pedagógiai munkánk személyi és tárgyi feltételei:

Személyi feltétel:

- A német nyelvet magas szinten beszélő német nemzetiségi óvodapedagógus, aki ismeri a nemzetiség szellemi és tárgyi kultúráját, hagyományait, szokásait és képes ezek közvetítésére
- Kvalifikált, szakmailag magas színvonalat képviselő munkatársak, akik belső igényből fakadóan nyitottak minden újra, és a szakmai megújulás érdekében továbbképzéseken bővítik tudásukat

Tárgyi feltétel:

- Nemzetiségi kultúra és nyelv ápolását segítő eszközök: nemzetiségi mesekönyvek, képek, játékeszközök, tárgyi emlékek, kazetták, cd-k.
- német módszertani könyvek
- műszaki berendezések pl.: Cd lejátszó, dvd lejátszó, számítógép/ internet

3. A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése

Óvodánk helyi pedagógiai programjához igazodva, a napi és hetirendet folyamatosan és rugalmasan tervezzük, melyet az egészséges életmód, valamint az érzelmi és erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása határozza meg.

Egészséges életmód

A helyi nevelési programunkban rögzített tartalmakhoz kötődve a szókincsbővítés a következő tevékenységekben és szokásokban valósul meg.

- gondozási teendőkhöz, tisztálkodáshoz köthető hétköznapi kifejezések, mint pl.: kézmosás
- öltözködésnél használt szavak, mondatok pl.: ruhadarabok megnevezése stb.
- étkezési szokások: eszközök, ételek, cselekvések
- pihenés, alvás körüli teendők
- mozgás

Érzelmi és erkölcsi nevelés, szocializáció

A nemzetiségi nevelésben kiemelt jelentőségűnek tartjuk, hogy már a kezdetektől fogva pozitív benyomás érje a gyereket mind az óvodával és mind a felnőttekkel való kapcsolatában: szeressen óvodába járni és szeresse meg a német nyelvet. Ennek feltétele a nyugodt, szeretetteljes, toleráns légkör, amelyben a nyelvelsajátítás leghatékonyabb feltételeit teremthetjük meg a befogadástól az óvodáskor végéig állandó értékrendet biztosítva.

Kezdetekben a nehezen beilleszkedő gyerekeket német mondókával, dallal, ölbeli játékkal nyugtatjuk meg, különös figyelmet fordítunk a személyes kapcsolatra. Segítjük, támogatjuk a magyar és migráns gyerekek között létrejövő kapcsolatokat, barátságokat. A közös élmények, játékok, jeles napok, születésnapok megünneplése mind-mind a gyermeki szocializációt segíti elő kétnyelvű környezetünkben. Vannak olyan nevelési helyzetek és társas konfliktusok, amelyekben a gyermek lelkivilágára és érzelmi biztonságára való tekintettel, fontos a gyermek anyanyelvén való problémamegoldás.

Nyelvi fejlesztés

A nyelvelsajátítási folyamat fontos elemei a nonverbális jelzések, a felnőtt beszédet kísérő mimika, gesztusok. A gyerekek hamar megértik ezeket és próbálják utánozni is vagy játékban, vagy családi környezetben, otthon idézik fel az első, német nyelvhez kapcsolódó tapasztalatokat.

A nyelv dallamának megfigyelése több időt vesz igénybe. A gyermek örül, ha felismeri a szituációhoz kötött óvónői utasítás „dallamát”, ugyanis a szavak, mondatok tartalma helyett a hangsúlyra, jó ritmusra figyel.

Az óvónői beszédviselkedés utánzása, nemcsak megfigyelést jelent a gyermek részéről, hanem aktivitást is, ugyanis megpróbál kommunikálni a gyermek az óvónővel. Ez az ún. papagáj-beszéd, az óvónő a kisebbség nyelvén, a gyermek pedig magyarul beszél, ami azt jelzi, hogy a gyermek megérti a szituációt, eljutott a beszédmegértés fokára. Nagyobb gyermekeknél figyelhető ez inkább meg, ők már egy-egy német szóval, vagy egy egyszerű mondatral képesek a válaszadásra. Ezek a nyelvelsajátítási sajátosságok nem egymás után, hanem a gyermek életkorának, nyelvismeretének, egyéni fejlettségének megfelelően együtt jelentkeznek.

A gyerekek nyelvtanulási sajátosságainak figyelembe vételével tervezzük meg a **nyelvi fejlesztést**, a nemzetiségi nyelv és kultúra közvetítését. Minden esetben már előző héten, magyar nyelven feldolgozásra került anyagot dolgozzuk fel a nemzetiség nyelvén.

Az első egységben szeptemberben és októberben

A nemzetiségi nyelvre való figyelni tudás alapjait teremtjük meg.

Fontos, hogy alakuljon ki biztonságérzet és védelem az óvónő és gyermek között, melynek felétele az érzelemmentes, közvetlen, szoros kapcsolat.

Fontos, hogy a gyermekkel való kommunikációt egyértelmű, kidolgozott mimikával és gesztusokkal kísérjük.

A nemzetiségi nyelv iránti érdeklődés felkeltését segítik a már ismert vagy új páros játékok, népi eredetű mondókák, énekek az új és a régi gyerekekkel.

Nagyobb gyerekek szókincsének ismételése, mely a nyár folyamán feledésbe, ill. passzivitásba merült. A köszönési és udvariassági formák gyakorlása, megismertetése az új gyerekekkel. Az óvónői utasítások, napirendi feladatok felidézése nyelvi helyzetek megteremtésével.

Szókincsfejlesztés a következő témakörökben:

- nagyobbak lettünk, új gyerekek a csoportban, nevek, jelek
- itt az ősz: Erntedankfest
- gyümölcsök, zöldségek megismerése
- költöző madarak
- az őszi időjárás

A második egységben novemberben és decemberben

A nemzetiségi nyelv iránti érdeklődés fenntartását célozzuk meg nyelvi élmények segítségével.

A gyermekek által kedvelt ünnepekre való készülődés folyamatában a szókincsbővítést, a válaszadó szerepének gyakorlását és kiejtéstanulást érdekes és vonzó vizuális tevékenységekkel, mozgásos és körjátékokkal, sok mesével, mondókázással, valamint bábozással, dramatizálással valósítjuk meg.

A témakörökhöz kapcsolódóan élményeket, tapasztalatokat szerzünk különböző tevékenységi formákban, ami a gyermek személyiségének fejlődését, fejlesztését is szolgálja a nyelvi fejlesztés mellett.

- ünnepekre való készülődés: Márton-nap, Mikulás, advent, karácsony család

A harmadik egységben januárban és februárban

A nemzetiségi nyelv iránti pozitív beállítódás kialakulása érdekében a nyelvi élmények körét újabb témákkal bővítjük, ami szókincsbővítéssel és hagyományápolással jár együtt.

Az első és második egységben megtanult szókincset gyakoroltatjuk, az ismert körjátékok, mozgásos játékok, gyermekjátékok, táncok, mesék, képeskönyvek történeteinek felidézésével, ismétlésével a beszédkedv fokozását és a produktív beszéd kialakulását célozzuk meg.

Továbbra is törekszünk arra, hogy sok példát nyújtsunk a nemzetiségi nyelv zeneiségére és a jól artikulált beszédre.

- itt a tél, időjárás télen
- öltözködés télen
- állatvédelem
- farsang
- közlekedés

A negyedik egységben márciusban, áprilisban és májusban

A produktív beszéd hangsúlyossá válik, minden szituációban alkalmat kerítünk arra, hogy a gyerekek gyakorolhassák a válaszadó szerepet. A szókincsfejlesztést a tavaszi témakörhöz, ünnepekhez igazítjuk. Ápoljuk a hagyományokat, szokásokat.

A nyelvi feladatok egyike, hogy a gyermekek nyelvtudását megfigyelés módszerének alkalmazásával mérjük.

- itt a tavasz
- húsvéti készülődéskerti munkák
- anyák napja
- hónapok, napok, év
- a nagyok iskolába mennek
- évszázó

4. Nemzetiségi programunk tevékenységformái

Óvodánk a tevékenységi formákat az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint alakítja ki, a tartalmakhoz felhasználja a nemzetiségi nyelvi, irodalmi, szellemi és tárgyi kultúra értékeit. A különböző tevékenységformákba játékosan, differenciáltan vonjuk be a gyerekeket, különös tekintettel a különbözőségeikkel élő gyerekekre.

A Reggeli körben / Morgenkreis-ban valósul meg az évszakoknak megfelelő tudásanyag, versek, mesék, mondókák, énekek, énekes játékok, körjátékok, mozgásos játékok, táncok átadása. A különböző életkor nem jelent problémát, hiszen a gyerekek segítik és ösztönzik egymást.

4.1. Játék, játékba integrált tanulás

Maga a játék az a tevékenységi forma, amely a legfontosabb a 3-7 éves gyerek számára, hiszen az egész nap folyamán jelen van. Ezért nekünk, óvónőknek is nagyon fontos és hasznos, hiszen a szabály-, báb-, mozgásos- és szerepjátékok jó lehetőségül szolgálnak az aktív és passzív szókincs bővítéséhez: tárgyak, eszközök, élőlények nevének gyakorlásához, párbeszédalakításához erősítve a kétnyelvű identitástudatot. A gyermeki tanulás játék közben spontán és utánpótláson alapul.

Céljaink:

- A szabad játék és a játékba integrált tanulás során a német nemzetiségi hagyományok, játékok, és a nemzetiségi nyelv megismertetése

Feladataink:

- Olyan játékokat biztosítunk a gyerekeknek, melyek németül is játszhatók, ezzel is segítve a nyelvi fejlődést pl.: memória, dominó, lottó
- A visszatérő szó szerkezetek és mondatmodellek alkalmazása, rutinszerű dialógusok folytatása nyelvi szituációkba ágyazva, szókincsbővítés
- Játékhoz kapcsolódó énekek, mondókák, versek spontán alkalmazása
- Közvetlen tapasztalatszerzésre épülő élmények feldolgozása német nyelven: piacos játék, postás játék, utazás szabad játék keretében
- Udvari játék alkalmával a kültéri játékeszközök német nyelven való megnevezése

4.2. Külső világ tevékeny megismerése

A helyi pedagógiai programban rögzített tartalmakhoz kötődik. A nyelvi neveléssel a környezeti nevelés áll a legszorosabb kapcsolatban. Az alapszókincs elsajátítása összefügg a gyermeki környezet megismerésével. A gyermekek ismereteket szereznek a következő témakörökben: évszakok, napszakok, család, lakhely, óvoda, öltözködés, testrészek, növények, élelmiszerek, állatok, közlekedés, valamint a számok világában.

Céljaink:

- Cselekvésbe ágyazott tapasztalatszerzés: miközben a gyerek felfedezi, kutatja környezetét, találkozik a tárgyak, jelenségek, dolgok német megfelelőjével
- Ismerkedjenek meg sajátos nemzetiségi ünnepeinkkel, szokásainkkal

Feladataink:

- Hagyományok ápolása
- Tevékenységek közben történő szókincsbővítés, beszédkésztség fejlesztése, beszédkedv fokozása
- Elemi matematikai relációk felismertetése megfigyelés, tevékenység közben melléknevek sokaságának gyakorlása

4.3. Mese, vers

A mese és vers anyagát a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve, tudatosan válogatjuk ki, melyek szervesen kapcsolódnak a heti témákhoz, évszakokhoz, hagyományokhoz. Ezek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. A mondókák, kiszámolók, versek gyorsan elsajátíthatók, a sikerélmény potenciális hordozói, melyben nem a szavak jelentése, hanem a ritmus a fontos, ami hatással van a gyerekekre.

Céljaink:

- A gyerekek ismerjék és szeressék meg a német meséket, képeskönyvek történeteit, verseket, mondókákat, e szellemi értékek a hagyományok gazdagságát hozzák közel a gyermekhez, melyen keresztül formálódik kisebbségi identitástudata és hozzájárulnak a szókincsbővítéséhez is

Feladataink:

- Magyarul elmesélt meséket német nyelven lerövidítve, egyszerű szófordulatokkal, párbeszédekkel meséljük el a gyerekeknek, és mindig illusztráljuk / bábok, képek, fejdíszek /, ami megkönnyíti az élményfeldolgozást és a megértést
- Mesei hangulat megteremtése furulyával vagy énekléssel, téli ünnepkörben gyertyagyújtással
- A gyerekekkel meghitt kontaktus kialakítása höcögtető, lovagoltató, csiklandozó mondókák mondogatásával
- Mondókákkal, versekkel változatosabbá tesszük különböző tevékenységeket, mint pl.: rajzolást, testmozgást.
- Ünnepekre készülve, az adott ünnephez kapcsolódó versekkel színesítjük az ünnepi készülődést, ill. magát az ünneplést

4.4. Ének, zene, énekes játék, tánc

A nemzetiség kultúrkincséből merített dalok, énekes játékok, táncok változatosabbá, színeesebbé teszik a nyelvelsajátítást, és átszövik az óvoda mindennapi életét.

Céljaink:

- megismertetni és megszerettetni a gyerekekkel a német népdalokat, népi táncokat, játékokat, különös tekintettel a nemzetiségi, sokszor mindkét nyelvben előforduló variánsokat

Feladataink:

- Zenei képességek fejlesztése német nyelven /lassú-gyors, halk-hangos, mély-magas stb./ változatos térbeli alakítások körjátékok közben a körjáték a kiejtésstanulásra és a válaszadó szerepének gyakorlására is lehetőséget ad, bővül szókincsük, fejlődik beszédképességük általa egyszerű tánclépések elsajátíttatása
- Német hangszerek megismertetése a gyerekekkel / akkordeon, szájharmonika, fúvós hangszerek / és dalok hangszeres kísérete dalainkat sok mozgással kísérik, szemléltetünk és a metakommunikációs jelzésekre nagy hangsúlyt fektetünk
- Nemzetiségi kultúrkincséből válogatott zenehallgatási anyag
- Nyelvi élmény nyújtása a gyerekeknek az énekléssel

4.5. Rajz, festés, mintázás, kézi munka

A vizuális nevelés a kommunikáció egyik formája, amivel a gyermek kifejezi önmagát, élményeket és tapasztalatokat képes feldolgozni, ebből fakadóan nyelvelsajátítás nélkülözhetetlen eszköze. A különböző technikák alkalmazása során rengeteg lehetőség van a gyermek szókincsének bővítésére, hiszen a tevékenységet és a cselekvést kísérő mondatokat hamar megjegyzi, raktározza, növelve passzív szókincsét. A különböző témák feldolgozására is lehetőség nyílik.

Céljaink:

- a német nemzetiség sajátos motívumaival, színeivel, formáival történő ismerkedés
- elérni, hogy a gyerekek örömmel, önkéntesen vegyenek részt élményeik vizuális feldolgozásában
- szókincsbővítés
- beszédkedv fokozása a már ismert dalok, versek, mondókák felidézésével

Feladataink:

- érdekes technikák kiválasztása során a gyermekekkel megismertetjük az eszközök, anyagok, és mozdulatok német megfelelőjét
- a tevékenységek során kérdéseket intézni a gyerekekhez, amire mindenki a nyelvi szintjének megfelelően válaszol
- komplexitás jegyében mindent énekkel és mondókákkal kísérünk és a szófordulatokat, kifejezéseket rendszeresen használjuk
- meséhez, dramatizáláshoz díszleteket készítünk, hogy még szemléletesebbé tegyük a kisebbségi nyelvet
- hagyományok, szokások ápolása, az ünnep színesebbé tétele: Márton napi lámpások barkácsolása, adventi koszorú készítése, tojásfestés

4.6. Mozgás

A rendszeresen szervezett testmozgás hozzájárulhat ahhoz, hogy a nyelvelsajátítási folyamat természetesebb, változatosabb, érdekesebb, sokoldalúbb legyen. Tervezett formái a mindennapos testnevelés és testnevelés foglalkozás, melynek levezetése német nyelven történik.

Céljaink:

- A mozgásos játékokkal a szókincsfejlesztést, a válaszadó szerepének gyakorlását, a hagyományápolást és a kétnyelvű identitástudat kialakulását valósítjuk meg.

Feladataink:

- Változatos eszközök használata a szókincsbővítés érdekében mozgásos játékokat a nemzetiségi kultúrkincsből válogatjuk, amit már megelőzőtt a magyar nyelvű előkészítés szakkifejezések, vezényszavak mozgással kísérése

4.7. Munka jellegű tevékenység

A nap folyamán megjelenő közösen végzett munka jellegű tevékenység, mint pl.: teremrendezés, testápolás, öltözködés német énekkel kísért, melyet a gyerekek szituációhoz kötötten gyorsan megtanulnak, és tudják mi a feladatuk. A különböző tevékenységek sok lehetőséget biztosítanak a szavak és kifejezések ismételtesére, melyek így észrevétlenül beépülnek a gyermekek aktív és passzív szókincsébe.

A kerti munkák alkalmával évszakokhoz kötődve megtanulnak a gyerekek különböző munkafolyamatokat mint pl.: levélszeprés, ültetés, locsolás, és az ezekhez kapcsolódó német kifejezéseket, szerszámok, eszközök neveit. Ezeket a gyerekek megfigyelés után, óvónői irányítása mellett is el tudnak végezni. Ide kapcsolódik pl.: Márton napon a Weckmann sütése a csoportokban.

5. Német nemzetiségi hagyományaink ápolása

Óvodánk életét áthatja a német nemzetiségi hagyományápolás, átörökítés. Ehhez segítséget nyújt az óvoda előterében kialakított hagyománysarok, mely a német kisebbségi életet és népviselet célozza meg. A mi feladatunk gyermekeink felé a német szokások és hagyományok közvetítése, eljuttatása és ahhoz, hogy ez minél teljesebbé válhasson, életre hívtuk a német munkaközösségünket. Ez is azt mutatja, hogy a német kultúra iránti elkötelezettségünk töretlen.

Német nemzetiségi ünnepeink

Német Kulturális Fesztivál

Minden év szeptemberében meghívást kapunk a közeli német nemzetiségi iskolába, ahol azzal a céllal találkoznak generációk – óvodások, iskolások, felnőtt nemzetiségi kórusok, táncsoportok és zenekarok, - hogy megőrizték és továbbvigyék a német nemzetiségi hagyományokat. Óvodás táncsoportunk, népviseleti ruhába öltözve sváb táncokkal képviseli magát ezen az ünnepségen az ott lévők nagy örömére.

Terményünnep / Erntedankfest

Október hónapban évente változó tartalommal szervezzük meg gyümölcs ill. zöldségfesztiválunkat. A szülők közvetlen résztvevői ennek a napnak, melyet egy projekt hét lezárásaként tartunk. Ide illő versekkel, énekekkel, barkácsolással és sportjátékokkal

gazdagítjuk a programot, melynek fénypontja az óvónők által előadott mese német és magyar nyelven.

Márton –nap / Martinstag

Óvodánkban a leglényegesebb hagyomány, melyet a szülőkkel együttműködésben szervezünk. Mint minden témakört, ezt is először magyar nyelven dolgozzuk fel, a gyerekek megismerik Márton legendáját, a hozzá kapcsolódó hagyományokat, verseket, énekeket. Ezután feldolgozzuk németül, és a megértése már nem okoz semmi nehézséget. A dramatizáláshoz kellékeket, fejdíszeket barkácsolunk, miközben közösen énekeljük a német dalokat. Liba alakú sütitet sütünk és meghívókat készítünk a szülőknek. A Márton nap szervezéséhez hozzátartozik a munkadélután, ahol minden gyermek a saját szüleiével elkészítheti a lámpását. Hagyományunkká tettük a Weckmann sütet, ami Mártont szimbolizálja. Az este a Márton legenda gyerekek általi előadásával kezdődik. Az este fénypontja a lámpás felvonulás, melyhez a közeli nemzetiségi iskolások is csatlakoznak ápolva a közös gyökereket. A tűz körüli éneklés után változatos ügyességi játékokkal, kincskereséssel, táncházzal színesítjük ovisaink életét.

Az évszakok és jeles napok köré csoportosult hagyományokhoz is társulnak német szokások pl.: hagyománnyá tettük a ballagó gyerekek számára készített „Schultüte“-t.

6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyerekek nyelvi fejlődését az óvodába lépéstől kezdve az iskolába kerülésig értékelő lapon követjük nyomon, melyben különböző megfigyelési szempontok segítik munkánkat.

→ a gyerekek megszeretik a német nyelvet, pozitív attitűddel rendelkeznek a kisebbségi kultúra nyelve iránt

- szituációhoz kötötten képesek egyszerű, mondatokkal kifejezni óhajukat, kérésüket, szükségletüket
- tájékozódni tudnak kommunikációs helyzetekben
- mind aktív mind passzív szókincsük nagy terjedelmű
- képesek egyszerű kérdéseket feltenni és kérdésekre válaszolni
- életkorúknak megfelelően ismernek verseket, mondókákat, körjátékokat, mozgásos játékokat
- ismerik a német nemzetiségi kultúra szokásait, hagyományait, tárgyi kultúra emlékeit, tisztelik és becsülik azokat
- szívesen mondogatnak verset, mondókát a nap folyamán
- aktívan részt vesznek a mesélésben és dramatizálásban
- ismernek kisebbségi kultúrához tartozó hangszereket: harmonika, szájharmonika, fúvós hangszer
- ismerik és használják a köszönési és udvariassági formákat
- megneveznek játékokat, tárgyakat, munkafolyamatokat, történeteket
- megneveznek növényeket, állatokat, évszakokat
- megneveznek testrészeket, ruhadarabokat
- megneveznek a manuális tevékenységekben eszközöket, színeket, formákat, tárgyakat, munkafolyamatokat: malen, zeichnen
- megneveznek mozgási formákat: laufen, gehen, ismerik a mozgásos játékok szabályait, ismerik az irányokat
- nyitottak, érdeklődőek más kultúrák iránt

7. Az óvoda kapcsolatai

Család

A német nemzetiségi nevelés egyik feltétele a családokkal való szoros együttműködés. Ösztönözzük a szülőket a német nyelv használatára, mely gyermekük nyelvi fejlődését segítheti elő. Fontosnak tartjuk a közös ünnepléseket a kapcsolattartás erősítése érdekében.

Német Önkormányzat

Az önkormányzat vezetője támogatja, és pártfogója a kétnyelvű óvodai nevelő munkáknak, közösségi megmozdulásoknak.

Német nyelvű óvodák, csoportok

Célunk, hogy a német nyelvű óvodákkal együtt támogassuk, kiegészítsük, segítsük egymás munkáját.

Benedek Elek Pedagógiai Főiskola

Főiskoláról jönnek hozzánk hallgatók, akik gyakorlatukat itt töltik nálunk, megismerve ezzel az „egy személy-egy nyelv” programunkat. A gyakorlat során pozitív hatások érik őket a kétnyelvű nevelés ezen módszerével kapcsolatban, így a főiskolai évek után felkeresnek bennünket, s mi lelkesen biztosítunk nekik helyet óvodánkban, hogy elkezdhessék a nagybetűs életet itt nálunk.

Német Kulturális Egyesület

VIII. MELLÉKLET

VIII.1. Személyiség lap

GYERMEK ADATAI

Gyermek neve:

Születés helye, ideje:

Állampolgársága

Lakcím:

Taj szám:

Anyja lánykori neve, állampolgársága

Lakcím, napközben elérhető tel.sz.

Munkahelye

Apja neve neve, állampolgársága

Lakcím, napközben elérhető tel.sz.

Munkahelye

Leghamarabbi elérhető telefonszám (pl: nagyszülő, munkahely...)

TISZTEL SZÜLŐ!

Gyermeük óvodai életének megkönnyítése érdekében kérjük szíveskedjenek az alábbi kérdésekre válaszolni.(aláhúzással)

- ISMERI-E AZ ÓVODAI NEVELÉS PROGRAMJÁT, HÁZIRENDJÉT?

Igen elolvastam
Igen kaptam tájékoztatást
Hallottam hogy van ilyen
Nem

- MIELŐTT A GYERMEKÉT AZ ÓVODÁBA ÍRATTA, VOLNA, VOLT-E ELŐZETES ISMERETEI AZ INTÉZMÉNYRŐL?

Igen, járt már ide gyermekem
Igen hallottam ismerősöktől
Nem , de ez van legközelebb
Nem tudtam róla semmit

- IGÉNYLI –E AZ ÓVÓNŐTŐL A CSALÁDLÁTOGATÁST?

Nagyon nem szeretném
Nem feltétlenül
Szeretném

- MENNYIT FOG TÖLTENI GYERMEKE AZ ÓVODÁBAN?

4-5 órát
5-7 órát
8 v. annál többet

- AZ ALÁBBIK KÖZÜL ÖN SZERINT MELYEK AZ ÓVODA LEGFONTOSABB FELADATAI ? (MAX. 4 JELÖLJÖN MEG)

Gyermek felügyelete, testi épségének megóvása
Minél több mesét, verset, éneket tanuljon
Megfelelő étkezést biztosítson
Szocializáció, közösségi nevelés
Kedvére játsszon az oviba
Készítse fel az iskolára
Beszédkészsége fejlődjön
Önállósága fejlődjön
Ismerkedjen a német nyelvvel

- JELÖLJE FONTOSSÁGI SORRENDBE AZ ALÁBBI TEVÉKENYSÉGET (AZ ÖN SZERINT A LEGFONTOSABB 1 A KÖV. 2 STB.)

Mozgás, torna
Séta, levegőzés
Kirándulás
Ének- zene, tánc
Rajzolás festés
Játék
Tanulás
Mesehallgatás
Beszélgetés
Pihenés, alvás

- FONTOSNAK TARJA A SZÜLŐI ÉRTEKEZLETEN VALÓ RÉSZVÉTELT?

Igen
Nem
Nem szívesen de elmegyek
Inkább egyéni tájékoztatást kérnék

- MIT GONDOL, MILYEN MÓDON VONHATNÁ BE AZ ÓVODA A SZÜLŐKET MÉG JOBBAN A KÖZÖS TEVÉKENYSÉGBE?(nem kötelező kitölteni)

Elegendő, ami van
Több közös játszó (barkács) délután szervezése
Közös kirándulások
Közös társadalmi munka az óvoda területén
Több közös ünnep(jelölni max. 5) Őszi fesztivál, Márton nap, Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja, Gyerek nap, Évzáró, Ballagás

- GYERMEKÉRŐL VALÓ TÁJÉKOZTATÁST MILYEN FORMÁBAN SZERETNÉ LEGINKÁBB?

Szülői értekezlet
Fogadó óra
Előre megbeszélte időpont
Amikor hozom-viszem a gyermekemet az oviba (1-2 mondat rendszeresen)

- HA VAN RÁ MÓDJA, HOGYAN SZERETNÉ TÁMOGATNI AZ ÓVODÁT ILL. AZ ALAPÍTVÁNYT A SZÍNVONALAS NEVELÉS ÉRDEKÉBEN?

Adó 1%
Alapítványi bálon részvétel, támogatói jegy
Társadalmi munka
Anyagi támogatás
Felújításban, korszerűsítésben való részvétel
Nincs módom támogatni

Hogyan szólítják otthon a gyermeket?.....

Kivel van a legtöbb időt a gyermek a családban?.....
 Szülön kívül ki szokott a gyermekre vigyázni?.....
 Melyik a legkedvesebb családi program?.....
 Járt-e bölcsődébe?.....Hogyan szokott be? Könnyen, nehezen, átlagos (aláhúzás)
 Kivel él a gyermek egy háztartásban.....
 Van-e a gyermeknek a lakásban elkülönített helye (szoba, sarok...).....
 Mi a legkedveltebb játéka (tevékenysége, elfoglaltsága)
 otthon.....
 játszótéren.....
 Kivel játszik a legszívesebben?(aláhúzás): felnőttek, vele egykorú gyermek, nagyobb gyerek
 Hogyan viselkedik a gyermeke általában gyermekközösségben (aláhúzás): visszahúzódó,
 szemlélődő, engedékeny, barátságos, nehezen barátkozó, irányító, agresszív,
 Hány hétre született a gyermek?..... súlya.....
 Volt-e valami komplikáció a szülésnél?.....
 Van-e krónikus betegsége (maradandó).....
 Van-e valamilyen allergiája (gyógyszer, étel stb...)
 Hogyan csillapítja a lázát?.....
 Milyen betegségei, balesetei voltak az első 3 évben?.....
 Megvoltak-e a nagymozgások?(aláhúzással) kúszás, mászás, négykézláb járás
 Mikor kezdett el önállóan járni?.....
 Milyen ön szerint a gyermek mozgása?(aláhúzással) összerendezett, gyors, lassú, sokat esik,
 bátortalan, merész, esetlen
 Mivel szoktak a leggyakrabban közlekedni? Gyalog, kerékpár, autó
 Kialakult-e már hogy milyen kezes?.....
 Mikor kezdett el 2-3 szavas mondatokban beszélni?.....
 Van-e beszédhibája?.....
 Szoktak-e neki mesélni?.....gyakoriság?.....
 Van-e kedvenc témája a „VILÁGRÓL”ami nagyon érdekli?....
 Miben ügyes a gyermek?.....
 Miben van lemaradása Ön szerint a kortársakhoz képest?.....
 Ha van hisztije (dühkitörése)milyen hosszú ideig szokott általában tartani?.....
 Hogyan szokta Ön megnyugtatni gyermekét?.....
 Fél-e valamitől a gyermek?.....
 Mikor lett szobatiszta?.....
 Előfordul-e, hogy alvás időben bepisil?.....
 Tud-e orrot fújni?.....
 Mennyire önálló az Öltözésben.....
 WC- ésnél.....
 Étkezésnél.....
 Van-e olyan étel, amit a gyermeke egyáltalán nem eszik-iszik meg?.....
 A befogadás(beszoktatás az oviban)-ha nehezebben megy- mit javasol ÖN a könnyebb elválás
 érdekében?.....
 Mennyi az alvásigénye?Éjszaka.....Nappal.....
 Van-e az alváshoz valamilyen „rituálé”?.....
 Van-e a gyermeknek rossz szokása (körömrágás, állandó himbálózás...stb).....
 Jár-e a gyermek külön rendszeres foglalkozásra délutánonként v. hétvégén?.....
 Van-e olyan nevelési probléma amit nem tudnak családon belül megoldani?.....
 Ezekon az információkon kívül mi az, amit az óvónőnek a gyermekéről feltétlen tudnia
 kell?.....

VIII.2 GYERMEK NYOMON KÖVETÉSE

SZOCIÁLIS FEJLETTSÉG	Életkorához képest 5: Kiváló 4: Jó 3: Változó 2: Gyenge 1: Elmaradt	Óvodába lépéskor	Kiscso. kilépés	Középső belépés	Középső kilépéskor	Nagycsop belépés	Nagycsop. végén
Beilleszkedés							
Kapcsolat a családjával							
Kapcsolata óvónővel							
Kapcsolat társakkal							
Érzelmi élete	7: kiegyensúlyozott, 6:gátlásos 5:közömbös, 4:változó 3:dacos 2: síró 1: indulatos						
Szociális érzékenysége	3: segítőkész, 2: közömbös, 1: elutasító						
Személyisége:	6: alkalmazkodó 5: +vezér 4: magányos 3: irányítani kell 2: közömbös 1:-vezér						
Probléma felismerése							
Feladat vállalása		x	x				
Kudarctűrő képessége							
Feladat végzése		x	x				
Munka tempója		x	x				
Konfliktus kezelése		x	x				
Önállósága							
Önfegyelme							

Viselkedése, szabályok követése							
------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

Megfigyelési szempontok ANYANYELVI FEJLETTSÉG	5: Kiváló 4: Jó 3: Változó 2: Gyenge 1: Életkorához elmaradt	Óvodába lépéskor	Kiscso. kilépés	Középső belépés	Középső kilépéskor	Nagycso. belépés	Nagycso. végén
Beszélőkedv:							
Szókincs							
Kifejező képesség							
Beszédfigyelem		x					
Beszédritmus		X					
Kommunikációja társakkal							
Kommunikációja felnőttekkel							
Verbális fejlettség	Mondóka, vers tanulása						
	Történet helyes időrendisége	x	x				
	Képolvasása	x	x				
Beszéd-hanghiba							
Logopédiai fejlesztés		X	X	X			
Egyéb észrevétel							

--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRTELMI FEJLŐDÉS	Életkorához képest 5: Kiváló 4: Jó 3: Változó 2: Gyenge 1: Elmaradt	Óvodába lépéskor	Kiscso. kilépés	Középső belépés	Középső kilépéskor	Nagycso. belépés	Nagycso. végén
Önmagáról és környezetéről való tájékozódás szintje	(név, lakhely, tárgy személy ismerése....)						
Figyelme							
Emlékezete	hosszú távú						
	rövid távú						
Képzelete	vizuális (rajz)						
	verbális (mese)						
Kérdései							
Tapasztalatai							
Gondolkodása	Cselekvéses						
	Képszerű						
	Fogalmi	x	x				
Matematikai műveletei	számolás	x	x				
	számfogalom	x	x				
	megkülönböztetés						
	csoportosítás						

--	--	--	--	--	--	--	--

JÁTÉK	NÉV: Szül. év: Beiratkozási év:	Óvodába lépéskor	Kiscso. kilépés	Középső belépés	Középső kilépéskor	Nagycso. belépés	Nagycso. végén
Kezdeményező készsége a játékban	6: együttműködő 5: irányító 4: egyedül játszó 3: csapongó 2: változó 1: zavaró						
Résztvétele a játékban	5: felszabadult 4: elmélyült 3: segítséget váró 2: kapkodó 1: zavaró						
Társakhoz való viszony a játékban	5: felszabadult 4: elmélyült 3: segítséget váró 2: kapkodó 1: zavaró						
Játékfajta előnybe részesítése	1:gyakorló 2: szerep, bábozás, dramatizálás 3: konstrukciós, építő 4: rajz 5: szabály						
Játékának irányíthatósága	3: elfogadja 2: részben elfogadja 1: figyelmen kívül hagyja						
Udvari játék előnybe részesítése	4: homokozás 3: labdajáték 2: sok mozgásos (mászóka, motor, bicaj...) 1: semmilyen						
Játékszabály követése	4:szabály tartó 3: részben szabály tartó 2: nem tudja követni 1: szándékosan megszegi	x					

Játék fantáziája, ötletessége	5: Kiváló 4: Jó 3: Változó 2: Gyenge 1: Életkorához elmaradt	x					
----------------------------------	--	---	--	--	--	--	--

TESTI NEVELÉS, MOZGÁS	5: Kiváló 4: Jó 3: Változó 2: Gyenge 1: Életkorához elmaradt	Óvodába lépéskor	Kiscso. kilépés	Középső belépés	Középső kilépéskor	Nagycso. belépés	Nagycso. végén
Testi fejlettség							
Tisztálkodási szokása							
Öltözködés							
Étkezési kultúrája							
Étkezése (ételfogyasztása)	4: megfelelő 3: sok 2: kevés 1: válogatós						
Mozgásának	Összerendezettség						
	Egyensúlyozás						
	Futás						
	Labda						
	Mozgás tempó						
Állóképessége							
Finom mozgása	rajzolás						
	barkácsolás						
	cipőkötés						
Testséma ismerete							
Térbeli tájékozottsága							
Mozgásos játékban való részvétele							
Alvás igénye (du.ó)							

Kiemelkedő mozgástevékenysége	6: ritmus 5:labda 4:tánc 3:úszás 2: összetett mozgás 1:						

NÉMET	Családra vonatkozó megfigyelés(X) német család: kétnyelvű család: magyar család:	Óvodába lépéskor	Kiscso. kilépés	Középső belépés	Középső kilépéskor	Nagycsop belépés	Nagycsop. végén
Nyelvre vonatkozó megfigyelés	hol németül, hol magyarul válaszol						
	csak németül beszél a németes óvónőkkel						
	sok mindent megért, de magyarul reagál						
	spontán helyzetben mond német szavakat						
Köszönési formák használata	köszönési formákat ismeri és használja						
	köszönési formákat ismeri, de nem használja						
	köszönési formákat csak segítséggel használja						
	köszönési formákat nem használja tud megköszönni						
Ismeretanyagra vonatkozó megfigyelések	korának megfelelően szívesen használja a tanultakat						
	könnyen elsajátítja a hallottakat						
	eljutott a beszédmegértés fokára						
	bevonható a nyelvi játékokba és figyelme végig fenntartható						
	de figyelme rövid ideig tartható fent						
	nem vonható be a játékokba						
	nem érdekli						
Ismeretanyagra vonatkozó	Tud válaszolni a Wie heisst du? kérdésre						

megfigyelések	Tud válaszolni a Wie alt bist du? kérdésre						
	Tud válaszolni a Was ist dein Zeichen? Kérdésre						
Ismeretanyagra vonatkozó megfigyelések	nem tud 10-ig számolni csak segítséggel tud 10-ig számolni						
	tud 10-ig számolni						
	tovább is el tud számolni						
		Óvodába lépéskor	Kiscsoport kilépés	Középső belépés	Középső kilépés	Nagy csoport belépés	Nagy csoport kilépés
Ismeretanyagra vonatkozó megfigyelések	alapvető utasításokat megért						
	alapvető utasításokat nem érti						
Gyermek alkalmazkodóképességére vonatkozó megfigyelések	érti amit mondok, és csinálja is						
	nem érti amit mondok, de a szituációból következtet						
	nem érti amit mondok, és a szituációból sem következtet						
	biztonságban érzi magát az adott szituációban						
	nem érzi magát biztonságban az adott szituációban						
Iskolaválasztásra vonatkozó megfigyelés	nem szeretné továbbvinni a németet, mert más képzés fontosabb(sport,zene,tánc...)						
	szeretné továbbvinni a németet						
	tehetséggondozó iskolát választ						
	más nyelv fontosabb						
	körzetben marad, ahol nincs nyelv						

VIII.3. Értelmező kéziszótár

abszorbeáló: az intelligencia tudat alatti tevékenysége a gyermek érzékeny korszakában

adaptáció: kölcsönös alkalmazkodás.

antiszociális magatartás: a társadalom többsége által elfogadott, elismert, fontosnak tartott magatartás elutasítása, azzal ellentétes (társadalomellenes, közösségellenes) viselkedés.

antiszociális személyiség: a személyiségzavar egyik formája. Az egyén szocializációjának eredménytelensége. A személyiség szerkezetbe a társadalmi normák nem épültek be, ezért az egyén a viselkedés szabályait nem érzi magára nézve kötelezőnek, nem tartja be, és normaszegő magatartása miatt büntudata sem támad.

asszimiláció: a sajátos nevelési igényűektől kíván maximális alkalmazkodást.

attitűd: tulajdonképpen befogadást jelent, amikor a pedagógus minden gyerekben a speciálisat, a csak rá jellemző egyedi sajátosságokat keresi és látja meg. Az attitűd szerveződését három területre bonthatjuk fel: a kognitív, az affektív, motivációs és a viselkedési területre, amelyek kölcsönösen áthatják egymást

autonómia: önállóság, függetlenség. A pedagógiában kulcsfogalom, mivel a pedagógusmunka csak autonóm módon végezve lehet eredményes, és ugyanez lehet a célja az eredményes nevelésnek is.

autonóm személyiség: önálló, érett személyiség, aki önmagát, viselkedését saját értékrendje alapján szabályozza. Önmaga ítéli meg cselekedeteit (belső kontroll), tudatosítja a saját szükségleteit, a belső és a külső konfliktusokat. Felismeri az emberek közötti kölcsönös függőséget, elismeri mások autonómia iránti szükségletét. Olyannak fogadja el magát, amilyen valójában, és nem olyannak, ahogyan mások értékelik.

beállítódás: C. Rogers szerint a másik személyiségének feltétel nélküli elfogadását és ennek kinyilvánítását jelenti.

befogadás (inklúzió): a teljes integráció szintje. Célja, hogy valamennyi gyereket a lakóhelyéhez közeli intézménybe vegyék fel, ahol a nevelési szükségleteit maximálisan ki tudják elégíteni. A gyerekek igényeit, speciális szükségleteit egyénre szabottan kezelik, ezzel párhuzamosan megjelenik az egyéni differenciálás is

diszkrimináció: egyes csoportoknak vagy a csoportok tagjainak hátrányos megkülönböztetése, velük szemben az egyenlő elbánás elvével ellentétes eljárás alkalmazása. A nevelés, oktatás területén elsősorban a hátrányos helyzetű, a cigány etnikai kisebbség, illetve a fogyatékos gyermekek csoportjaival szemben megnyilvánuló diszkriminációt kell figyelembe venni. E csoportok integrációjával, a szeparációval szemben, valamint a sajátos szükségleteiknek megfelelő támogatási formákkal (amit pozitív diszkriminációnak is neveznek) lehet csökkenteni az esélyegyenlőtlenségüket.

diszpozíció: hajlam, az a tulajdonságkészlet, ami személyiségünket jellemzi.

előítélet: valamilyen csoport tagjaival szembeni negatív érzelmi viszonyulás, amely azon alapul, hogy ezek az emberek a csoport tagjai. Elmarasztaló vélemény, amelynek forrása az emberek attribúciós hibájában keresendő. Vagyis, hogy a másik személy diszpozícióinak tulajdonítjuk valamely esemény, jelenség okát, főként, ha félelmet, szorongást okoz. Tulajdonképpen negatív beállítódás. Oldásának az egyik legeredményesebb módja az integráció.

első benyomás: a személylélelés első fázisában összképünket néhány külsődleges jegy alapján,

sémáinkat, sztereotípiáinkat használva alakítjuk ki. Az elsődlegességi hatás miatt ez az első értékelő ítéletünk erős hatású. Interakciós helyzetekben ereje többszörösére nő.

esélyegyenlőtlenség: bizonyos helyzetű csoportok (pl. szociokulturális hátrányos helyzet) gyermekeinek az esélyei a többséghez képest jóval kisebbek az adott társadalomba való beilleszkedés sikeressége szempontjából.

életminőség: egy adott személy szubjektíven megélt jó közérzete a saját életével való megelégedettségének, alapszükségleteinek kielégítésének, reményeinek, félelmeinek, lehetőségeinek, konfliktusainak függvényében értelmezhető.

értelmi fogyatékoság: a központi idegrendszer fejlődését befolyásoló örökletes és környezeti hatások eredményeképpen alakul ki, amelynek következtében az általános értelmi képesség az adott népszerűség átlagától az első évektől kezdve elmarad. Mindezek miatt az önálló életvezetés jelentős mértékben akadályozott. Az értelmi képességük sérült, a lelkük tiszta és nyílt.

érzelmi kompetencia: érzelmeink irányításának a képessége. Érzelmi intelligenciának is nevezik.

faj: az emberek olyan csoportja, amelyet biológiailag

fogadás: a teljes integráció szintje. Általában anélkül veszik fel a sajátos nevelési igényű gyereket a többségi intézménybe, hogy ismernék sajátos vonásait, és elvárják tőle, hogy hasonló teljesítményt nyújtson, mint a többiek.

habilitálás: szigorúan a fogyatéék szempontjából való használatára ma kizárólag a társadalomba történő beilleszkedés értelmében használatos. Olyan esetekben, amikor az integráció valamilyen, rendszerint orvosilag is jól értelmezhető okból a születéskor vagy még kisgyermekkorban megnehezedik, lehetetlenné válik.

hátrányos helyzet: ha a gyermek családjának szocioökonómiai státusza (SES), társadalmi, gazdasági helyzete negatív vagy negatívnak minősített.

inklúzió: befogadottság, benne foglaltatás. Szociálpszichológiai értelemben a társadalmi csoportokkal kapcsolatban használják. Pedagógiai értelemben a különböző hátrányos helyzetű vagy speciális szükségletű csoportok gyermekeinek a többséggel való együttnevelését, illetve ennek eredményét jelenti.

integráció: lényege a társadalmi egyenlőségre való törekvés.

izoláció: elszigetelő, elkülönítő magatartás, viselkedés.

képesség: az egyén tulajdonsága, amely genetikai tulajdonságok alapján valamilyen tevékenység gyakorlása révén fejlődik ki. Fejleszthető, a fejlesztés eredménye a kompetencia.

kognitív stílus: a személyiség általános jellemzőinek a gondolkodásmódban, a szellemi, mentális tevékenységekben való megnyilvánulása (pl. rigiditás vagy nyitottság).

kompetencia: hozzáértés, valamilyen cselekvésforma eredményes végzésére való képesség, amely kihat a végzett tevékenységre. A nevelés-oktatás céljai között egyre hangsúlyosabbá válik a kompetenciák kialakítása, vagyis az ismeretek teljesítményképes tudássá történő emelése, az alkalmazási, felhasználási képességek fejlesztése.

kontextualizálás: helyzetből és környezetből történő megértés

migráció (vándorlás): egyfajta mobilitás, olyan lakóhely-változtatás, amely a településhatár átlépésével jár.

önfejlődés: a Montessori-féle pedagógiai rendszer építési teóriájának eleme. Új típusú pedagógiai gondolkodás. Célja a direkt nevelési, oktatási forma felszámolása.

önfejlesztés: saját személyiségünk fejlesztésére irányuló azon törekvés, amely jó esetben tudatos tevékenység, önreflexióval fejleszthető. Részben tudatos, részben ösztönös tevékenység, a társas összehasonlításhoz az a fajtája (a felfelé hasonlítás), amelyhez azt a célszemélyt választjuk ki, aki jobb az összehasonlítási dimenzióban. Aki meg tud tanítani bennünket arra,

hogyan teljesítsünk az eddigieknél jobban, s egyben ösztökél bennünket a fejlődésre. Ez a heterogén összetételű szervezeti formákban nagy húzóerőnek bizonyul.

rasszizmus: az a felfogás, amely szerint az a faj, amelyhez az adott ember tartozik, vagy amelyhez tartozónak vallja magát, magasabb rendű, mint a többi faj.

spontán integráció: nem áll fenn tudatos integrációs szándék, a gyerek többségi intézménybe jár, ahol szinte „megtűrik”, formális jelenlétet várnak el tőle. A pedagógus lelkiismeretére van bízva, hogy milyen módon foglalkozik a gyerekekkel. A foglalkozáshoz a pedagógus semmiféle támogatást, útmutatást nem kap.

szegregáció: az integráció ellenkezője. Csoportok elkülönülése, elkülönítése valamilyen szempontból közös jegyeket mutató csoportosítás szerint.

szerep: a státuszhoz kapcsolódó elvárások összessége.

szociális identitás: azt a kategóriát és azokat a sajátosságokat jelöljük ezzel a kifejezéssel, amelyekről ténylegesen bebizonyosodott, hogy az adott személynél fennállnak.

sztereotípiák: torzításon, túlzáson és egyszerűsítésen alapuló negatív elképzelések, előítéletek együttese valamely csoporttal szemben. Ezek az elképzelések általában felszínes ismereteken vagy a csoport egyes tagjainál megfigyelt tulajdonságoknak az egész csoportra történő általánosításán alapulnak. A sztereotipizálás során ezekkel a tulajdonságokkal ruházzuk fel a személyt, csupán csak azért, mert annak a csoportnak a tagjaként azonosítjuk. Kapcsolódó fogalom az előítélet, melynek egyik alapja a sztereotípiákban való gondolkodás. A sztereotípiák viszonylag merevek és nehezen megváltoztathatók, még abban az esetben is, ha a közvetlen tapasztalat ellenük szól.

társadalmi integráció: ez a terület az állampolgárrá válásra vonatkozik, különös tekintettel a törvényes jogokra, igényekre, valamint az egyéniség fejlődéséhez, a személyiség éréséhez és az egyéni szükségletek megfelelő figyelembevételével a teljes élethez szükséges feltételek megteremtésére. Az akadályozott embert, csoportot rendszeresen be kell vonni az életét érintő döntések meghozatalába, különösen akkor, ha a további fejlődéséről van szó.

tisztelet: például az élet tisztelete, amely nem tesz különbséget értékes és kevésbé értékes élet között.

tolerancia: türelmesség, mások viselkedésének, gondolkodásának, másságának elfogadása. Nem jelenti a mássággal, a másfajta gondolkodással való egyetértést vagy annak követését. Annak az elfogadását jelenti, hogy másképp is lehet a dolgokról gondolkozni, másképp is lehet a világot látni s abban élni, mint ahogyan mi tesszük. A másság elfogadása azt is jelenti, hogy nem tartjuk szükségszerűnek, hogy saját viselkedésünket, gondolkodásunkat feltétlenül jobbnak ítéljük, mint másokét.

veszélyeztetettség: olyan, magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

VIII.4. Felhasznált irodalom

1. Köznevelési Törvény és módosításai (2003)
2. Köznevelési törvény és módosításai
3. Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és módosításai
4. 2011. évi CLXXIX. Tv. a Nemzetiségek jogairól
5. 20/2012. (VIII.31.) EMMI Nevelési – oktatási intézmények működéséről
6. Deli Andrásné-Nagy Jenőné: Útmutató a nemzeti, etnikai kisebbségi óvodák helyi nevelési programjának készítéséhez – Országos Köznevelési intézet Program – és Tantervfejlesztő Iroda Nemzeti, Etnikai Kisebbségi Iroda kiadványa 1998
7. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel (alternatív program)
8. Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program – Országos Köznevelési intézet

9. Zilahi Józsefné-Stöckert Károlyné: Óvodai nevelés játékkal, mesével - OKI
10. Forrai Katalin: Ének az óvodában – Budapest Editio Musica 1974
11. Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában – Budapest, Zeneműkiadó 1982
12. Óvoda Vezetési Ismeretek – RAABE Kiadó
13. Porkolábné dr.Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában – Alex-Typo 1992
14. Dr. Tótszőllősné Varga Tünde : Mozgásfejlesztés az óvodában – Budapest Fer-Co Kft 1994
15. SuliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht., 2007 Óvodai nevelés kompetenciaterület (elméleti alapvetések)
16. Rosa Mammel: Rahmenplan I. für deutsch-ungarische Kindergarten Budapest, 1995
17. Talabér Ferencné: Spracherziehung – Förderung der Sprechfertigkeit in den Nationalitätenkindergärten - Tankönyvkiadó, 1989.
16. Theresia Talabér: Spiel mit dem Wort, Spiel mit der Sprache - Budapest, 1998
17. Habakukk - Módszertani füzetek

VIII.5. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Intézmény OM - azonosítója: 202652

Készítette: Litkei Erika óvodavezető

Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások:

110 – 87. / 2013. határozatszámom elfogadta:

.....
nevelőtestület nevében névaláírás

Véleménynyilvánítók:

.....
Óvodai szülői szervezet nevében névaláírás

110 – 87 / 2013.sz. határozatszámom jóváhagyta:

.....
intézményvezető

Ph.

Egyetértését kinyilvánító:

.....
Fenntartó, működtető nevében névaláírás

.....
Német Önkormányzat nevében névaláírás

Hatályos: a kihirdetés napjától 2013. szeptember 1.-től

A dokumentum jellege: nyilvános

Megtalálható: közzétételi listán

A Brunszyk Teréz Német Nemzetiségi Tagóvoda Pedagógiai Programját készítette
az óvoda nevelőtestülete

Dátum:

Nevelőtestület nevében, aláírások mellékelve

A Brunszyk Teréz Német Nemzetiségi Tagóvoda Pedagógiai Programját elfogadta
az óvoda vezetője

Dátum:.....

Óvodavezető aláírása:.....

A Brunszyk Teréz Német Nemzetiségi Tagóvoda Pedagógiai Programjáról
véleményét nyilvánította a SZM.

Dátum:.....

Szülői közösség nevében:.....

A Brunszyk Teréz Német Nemzetiségi Tagóvoda Pedagógiai Programjáról
egyetértését kinyilvánította

Dátum:.....

Fenntartó nevében:.....

Dátum:.....

Német Önkormányzat nevében:.....

Tájékoztatásul hivatalosan megkapják:

Győr-Megyei-Jogú Város Önkormányzata képviselőtestülete
Német Önkormányzat
Nevelőtestület
Szülői Munkaközösség

VIII.6. Érvényességi rendelkezések

A helyi nevelési program érvényességi ideje: 2013. 09.01.-től visszavonásig

Bevezetési rend: 2013. szeptember 1.

A módosítást kezdeményezhetik:

- Fenntartó
- Szülői Munkaközösség
- Nevelőtestület

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- Szervezeti átalakítás
- Törvényi változás
- Nevelőtestület többségének kérésére
- Szülők többségének kérésére

Előírás a módosítás előterjesztésére:

- ☞ Írásbeli előterjesztés az óvoda vezetésének
- ☞ Részletes szóbeli előterjesztés az óvoda vezetőjének a nevelőtestületi értekezleten
- ☞ A program módosítható a Szülői Munkaközösség egyetértésével és a nevelőtestület 2/3-os többségének egyetértésével.

VIII.7. Jegyzőkönyvek

JEGYZŐKÖNYV

Készült: a *Brunszvik Teréz Német Nemzetiségi Tagóvodában*, Győr, Cuha u.16. sz.alatt, az óvoda nevelőtestületi értekezletén

Téma: *Az óvoda Pedagógiai Programjának az elfogadása*

Időpont: 2013. augusztus 29.

Jelen vannak: *a nevelőtestület tagjai*

Levezetés:

1. *Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának, a Köznevelési törvénynek, EMMI rendeletnek és a Nemzetiségek jogairól szóló törvények módosításaiból adódó feladatok, törvényi változások – Litkei Erika óvodavezető*
2. *A Brunszvik Teréz Német Nemzetiségi Tagóvoda nevelőtestülete az intézmény eddig működő, Helyi Nevelési Programját, a törvény módosításaival egybekötve, Pedagógiai Programját újra fogalmazza. A nevelőtestület team-et hozott létre, mely a program magyar- ill. német programját nézte át, vette górcső alá. Ennek tükrében végezték a feladatukat.*
3. *Az elkészült anyagot, a nevelőtestület megvitatta, új ötletekkel gazdagította azokat.*
4. *A már véglegesnek mondott Pedagógiai Program ismertetése, megismerése. (A nevelőtestületnek alkalma volt előzetesen megismerni a program teljes tartalmát, annak újonnan beépült elemeit.)*
5. *A gondolatok közös megbeszélése, vélemények meghallgatása.*
6. *A Brunszvik teréz Német Nemzetiségi Óvoda „Játszunk – Wir Spielen” című Helyi Nevelési Programját a nevelőtestület ezen a napon, egyöntetűen, 100%-ban elfogadta. A program 2013. szeptember 1.-én lép hatályba.*
7. *Az óvodavezető megköszönte a nevelőtestületnek az aktív és konstruktív munkát, a program használatához jó munkát kívánt.*

Kmf.

.....
Tóthné Doszpoly Erzsébet – jegyzőkönyv vezető

.....
Litkei Erika – óvodavezető

JELENLÉTI ÍV

Készült: a Brunszvik Teréz Óvodában, Győr, Cuha u.16. sz. alatt, az óvoda nevelőtestületi értekezletén.

Téma: Pedagógiai Program módosításainak az elfogadása

Időpont: 2013. augusztus 29.

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	

Kmf.

.....

.....

Litkei Erika – óvodavezető

Tóthné Doszpoly Erzsébet –j.könyv vez..

JEGYZŐKÖNYV

Készült: a *Brunszyk Teréz Német Nemzetiségi Óvodában, Győr, Cuha u.16. sz.alatt, az óvoda Szülői Munkaközösségi megbeszélésén.*

Téma: *Az óvoda Pedagógiai Programjának módosításának az elfogadása*

Időpont: *2013. augusztus 29.*

Jelen vannak: *a Szülői Munkaközösség tagjai*

Levezetés:

1. *Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának, a Köznevelési törvénynek, EMMI rendeletnek és a Nemzetiségek jogairól szóló törvények módosításaiból adódó feladatok, törvényi változások – Litkei Erika óvodavezető*
2. *A Brunszyk Teréz Német Nemzetiségi Tagóvoda nevelőtestülete az intézmény eddig működő, Helyi Nevelési Programját, a törvény módosításaival egybekötve, Pedagógiai Programját újra fogalmazza. A nevelőtestület team-et hozott létre, mely a program magyar- ill. német programját nézte át, vette górcső alá. Ennek tükrében végezték a feladatukat.*
3. *Az elkészült anyagot, a nevelőtestület megvitatta, új ötletekkel gazdagította azokat.*
4. *A már véglegesnek mondott Pedagógiai Program ismertetése, megismerése. (A szülőkneknek alkalma volt előzetesen megismerni a program teljes tartalmát, annak újonnan beépült elemeit.)*
5. *Az óvodavezető megköszönte a szülőknek a munkát, és a leendő nevelési évre jó együttműködést kívánt.*

Kmf.

.....
Litkei Erika – óvodavezető

.....
Tóthné Doszpoly Erzsébet – vez.hely.,
Jegyzőkönyv vezető

